

Joseph ben Moses, 1423-1490?

54

RSimon

①

ספר

לקט יושר

לר' יוסף ב"ר משה

כולל מנהגים פסקי הלכות וחשובות של רבו הגאון בעל
תרומת הדשן

חלק אורח חיים.

יצא לאור ראשונה על פי כתב יד מינבען עם הגהות, תקונים, באורים
ומראה מקומות

מאת

יעקב פריימאנן

אב"ד העלישווא במדינת מעדרין.

ברלין.

בדפוס של ר' צבי הירש ב"ר יצחק אימצקאווסקי

תרס"ג.

ועתה נדפס מחדש פעיה"ק ירושלים ת"ו שנת תשכ"ד

זמני הא' בין המצריים - (י"ג)
(מזמני קניית המצרים בין המצריים)

2

מוקי לה בכנין של שמחה, ומשמע בנמרא דירן, ומיו שיי חוזר על כל הפרק ולא מצא
 כדבריהם (רסד) אך בסיק דהענית (רסה) על עברו ולא נענו בו איתא בנמרא דירן תו
 זה הבונה בית החנות לבנו, ודרש שיי רטוב להחמיר שאל ישנור פועלים לבנות שום
 דבר בניין, ואם יש לו פועלים מקורם יעשה דרך [פשרה], אם יכול לסלקם בהסדר
 מועט, ובהסדר מרובה יש להקל, ושאר מלאכות נגון מלאכות הכרמים נרי לו [ר]מותר,
 לכר מהכרכה שקוי בליא גרובן וכתב מהר"י אוברניק יציו סיק דמגילה (דף הי ע"ב)
 איתא בנמרא דירן, גבירי שנמע נמיעות בסורים מחרין הנמרא רי נסיע של שמחה היה,
 כדתנן עברו בו, ותנא בונין בניין של שמחה ונומעים נמיעה של בו, וציי רשי
 שם (רסו) ולא נרסי בונין ונומעיין, ובסיק דהענית לא סיי כלום (רסו), ודויק.

והיה מתיר לכסות נג של מקוה בין ריח אב וכן טי באב משום דהוה צורכי
 רבים. העתקתי ממהר"י אוברניק שהעתיק ממהר"ף יציו ששמע מן הגאון זצ"ל דרש
 שמריח אב ואילך אסור ליסע על ירד, ואפילו אם יש ירד בעירו אסור ליקח ולמכור
 דרך משא ומתן דבר שאינו צורך לפי שעה. [ואסור לחן לגוי בנד ישן לתקנו מריח
 אעים שאין לו כנדים. והתיר לקנות כלים חדשים כגון כפות וקערות אעים שכתוב
 באורח (רסח) אסור לחקן כנדים חדשים. ואסור לקנות מנעלים חדשים מריח עד אחר ט'
 באב כדי להלביש לשבת נהמו. ועשה שהחיינו על הפירות עד אחר י"ז חמוו, אפילו
 אחר ריח אם בא לו דבר חשוב שהכבי עליו, ואמר משום דאין מעבירין על המצות,
 וגם אינו יכול לאכול סעודה בלא פירות, ואמר כי דעות כתוב בסי החסידים (רסט).
 אחת אמרי שאין לעשות שהחיינו משום דאינה שייך לומר זמן על זה המועד, ואחת אמרי
 שיש לעשות זמן. משום דכתיב כל אשר שאלו עיני.]

ויולדות אוכלות בשר עד ז' ימים, אבל אשה שבא לה וסחה בין ריח אב לטי
 באב אינה אוכלת בשר, והיה כוונתו עד אחר ריח על היין, ונתן הכוס לקטן לשחות, או
 לאשתו כיון ששחה בלא"ה יין אעים שאינה אוכלת באותה פעם, אבל בעטיב לא רצה
 שתשחה אשתו יין, ונתן לאחר לכרך על השנר, אבל הברלה שיתה בעצמו ונתן לכל
 הבחורים לשחות, והיה מתיר לאשה לכסכסוי לחינוק ששפידא שנעשה עם שומן של
 בשר דק שאינה בולעה. והיה מתיר לבשל דגים בכלי של בשר עם יין אחר ריח.
 כמדומה לי בשלמדתי נדרים לפני מהר"י מינג' יציו שמעתי ראיה לזה מן המשנה
 ס"ז הנדרים ז"ל, הנודר מן היין מותר בחבשיל שיש בו טעם יין ע"ש. [ובן מצאתי בסמ"ק
 במצוה שלא לעבור על שכונת בטי, ע"ש].

העתקתי ממהר"י אוברניק שהעתיק ממה שנגבו מן הגאון זצ"ל (רע), כתוב
 כא"ז (רע) ובמרדכי (רע) דנהנו אבותינו שלא לאכול [בשר] ושלא לשחות יין, ושלא
 לרחוץ בריח אב עד ט"ב ועלינו לקיים בו, אמר מ"ו דני לן דהאי רחיצה אפילו בצונן,
 וראייה מסיק דהענית (רעא), כיש משום אבל בין בחמין בין בצונן, ומריח אב עד ט"ב
 הוי משום אבל, כדא' בהתולין (רעב) ש[א]ני אכלות חדשי מאכלות ישנה בו, איכ
 נראה לאסור אפילו בצונן, וכן משמע [מלשון] המרדכי, דכתב דמי באב נורג אכלות

גרסה) וכן איתא בכל הנ"ל אשר חזו למראת עיני כעל דקדוקו סופרים, אמנם בגמ' דירן
 איתא במגילה ד' ה' ע"ב כמשיב לקמן בשם מהר"י אוברניק, (רסה) י"ד ע"ב, (רסו) לפנינו
 ליתא, (רסז) איכרא, שם מחק רש"י תיבות אלו ותקנם, אמנם בדפוס פזרונו איתא ברש"י בונין
 ונומעיין וע"י משיב כעל דקדוקו סופרים בהגהותיו למס' תענית, (רסח) כ"ו תק"א, (רסט) כ"ו תק"ב,
 (רע) ע"י התור ס"ו ק"ו, (רעג) ח"יב ס"ו ת"ד, (רעד) תענית כ"ו ת"ל ט', (רעא) י"ג ע"א כל
 שהוא משום אבל, (רעב) יבמות מ"ג ע"ב.

סדור היעב"ץ

שערי שמים

בית יעקב

נוסח ספרד

חלק שני

שחיבר הרב הגאון החסיד המקובל בוצינא קדישא מוהר"ר

יעקב מעמדין

בן לאותו צדיק הגאון הגדול מופת הדור רבן של כל בני הגולה נזר החכמים

החכם צבי זללה"ה

בדרך הנגלה והסוד כוונת והנהגות האר"י ז"ל. עם הדינים השייכים לתפלה והעמיד עיר האלהים על שערו. שערי שמים. בסדר נאה. עם הנהגות ישרות הנצרכות מדי חודש בחודשו. ובירר לנו סדר עבודת המקדש מחוורת כשלמה חדשה. על פי דרך הדקדוק. קולע אל השערה בעיון גמורה. ברורה ושמורה:

מהדורה חדשה ושלמה עם עשר הוספות

(א) שבה יובחנו מה הם דברי היעב"ץ זצ"ל באותיות ניכרות כאלו. ומה הם ההוספות שנדפסו במהדורת "בית יעקב" באותיות ניכרות כאלו. (ב) הוספות רבות ותיקונים מכתב יד המחבר זצ"ל שכוללים ספר שלם שערך רבנו המחבר בעצמו. היוצאים לאור במהדורה זו לראשונה ומשובצים כל הוספה במקומה באותיות ניכרות כאלו. (ג) בתוספת מראי מקומות לאלפים. (ד) הגהה מדפוס ראשון. (ה) מערכת מפתחות המסבירות את צורת מבנה הסדור. (ו) מערכת מפתחות לכל שמות חלקי הסדור בסדר אלפא ביתא. (ז) מפתח לשמות הקודש וגימטריותיהם. (ח) רשימת ספרי המחבר וחלקיהם. (ט) הלכות ברית מילה ופדיון הבן. ועוד. מהחלק השלישי של הסדור "מגדל עוז". (י) עם פסקי משנה ברורה.

בעריכה חדשה עם דיבורי המתחיל ובאותיות מאירות.

וראה עוד ב"אחרית דבר" בסוף חלק זה

ערכת וסדרתי בעזרת השם יתברך

יוסף שלום הלוי וינפלד

שנת תשנ"ג לפ"ק

הוצאת ספרים אשכול ירושלים עיר הקודש תוכב"א

מעשה העגל. ואין מולגין כלום. לפי שבו נשתברו הלוחות (ונראה לי דרצונו לומר מעשה עגל הראשון בלבד. והיינו להתחיל מן "ויתן אל משה". עד "וישק את בני ישראל". אבל מן "ויאמר משה אל אהרן" שהוא מעשה עגל השני. דקיימא לן לא מיתרגם (מגילה כה.). משום יקרא דאהרן. האידנא דכולהו בקיאיין. וכבר קראנו מעשה העגל הראשון. שיש בו די כפרה וביוש לישראל. יפה יותר לדלג מזה והלאה עד "פסל לך") וטוב היה לנהוג כך אלא שכבר נתבטל ברורות הללו. ומולגין לעולם בשוה:

(ז) כתוב בספר חסידים סימן ר"ג. כשקורין "ויחל" בתענית. שותק החזן והקהל אומרים "שוב". וגם "י"ג מדות". אף על גב דכל פסוקא דלא פסקיה משה לא פסקינן ליה (מגילה כב.). כיון ששומעין הקריאה מפי השליח צבור. נחשב כאילו קוראין הקהל עמו. מיהו בשליח צבור גופיה לא ניחא כולי האי (אף על פי שגם הוא שומע מפי הקהל. הם אינם מתכוונים להוציא). על כן נראה לי שיגמור הכתוב "שוב" בלחש. בעוד שהקהל אומרין אותו. ואף על פי שחזור ואמרו בקול להוציא הקהל מתוך הכתב. אין כאן בית מיחוש. וכן יעשה כשאומרים "וסלחת":

(ח) ושם בספר חסידים מונה זה הכתוב עם הי"ג מדות. וכמדומה שסובר שיאמרו הקהל השלישה פסוקים בכת אחת. ואין המנהג כן. מכל מקום למדת שהאומרים אותן פסוקים עם הקהל. צריכים שיכוונו לקריאת שליח צבור מתחלה ואם לאו. עכירה כפולה בידיהם:

(ט) אין מפטירין. אומרים קדיש על הספר תורה בבימה. "יהללו". מכניסין ספר תורה. "אשרי". "למנצח". "ובא לציון". הכל כסדר כל יום חול:

(י) במנחה. אחר "אשרי" חצי קדיש. מוציאין ספר תורה. קורין "ויחל" ואין אומרים "קדיש":

(יא) מפטירין "דרשו". ומכניסין ספר תורה. ואומרין חצי קדיש לפני העמוד:

(יב) עומדין להתפלל בלחש. אומרין הקהל ענו בשומע תפלה (עיין "בית אל") אחר סיום התפלה אומרין "רבון" [תמצאנו אחר שמונה עשרה של חול]:

(יג) מחזיר שליח צבור התפלה. ואומר¹ "אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו" ואין אומרים תחנון:

(יד) צריך להשלים התענית עד שיהא ודאי לילה. כמו שכתבתי לענין יציאת שבת ב"בית רוד":

חרך ד'. דיני בין המצרים

(א) מי"ז בתמוז עד אחר תשעה באב.³ אין מסתפרין:

(ב) אחד שער ראשו. ואחד כל שער שבו (ואפילו מוהל לא יסתפר כמו שאבאר לקמן ב"שער שלכת"). ושפה המעכבת. מותרת:

(ג) וכן צפרנים לצורך שבת מותר ליטול:

(ד) ואין נושאיין. אבל שדוכין מותר.⁴ בלי סעודה. ולא רקודין:

(ה) ומי שלא קיים פריה ורביה. מותר לישא. אלא שנמנעין מכל מקום. משום דלא מסמנא מילתא (ראה קידושין נט.):

טו (ו) ואין מברכין "שהחיינו" אפילו בשבת. כך היא דעת האר"י ז"ל. ואין צריך לומר כשנדרה י"ז. דלא כמגן אברהם:

(ז) והיינו דוקא במידי דרשות. כגון לאכול פרי חרש. או ללבוש בגד חרש. אבל במידי דמצוה כגון מילה. ופדיון הבן. ודכוותיהו. פשיטא דמברך. ואין מעבירין על המצות:

(ח) ובדבר הרשות שזמנו עתה. כגון שמצא מציאה. או ראה חבירו החביב וכדומה. קרוב אני לומר שמברך כמו כן. דחשיב כי מצוה. מאחר שאי אפשר לדחותו. והרי הגיעה

1. עיין סוף סימן תקס"ו במ"ב: 2. עיין סימן תקס"ב שער הציון אות א': 3. כדעת הרמ"א סימן תקנ"א ס"ד ולשו"ע שם בס"ג אסור רק בשבוע שחל בו תשעה באב: 4. סימן תקנ"א סק"ט מתיר לעשות סעודת אירוסין עד ראש חודש אב ובשער הציון שם כתב דסעודת שידוכין הוי מצוה כמו סעודת אירוסין: 5. בסימן תקנ"א במ"ב סקצ"ח מתיר לברך בשבת:

לוחות
עיר
מנחה
ולחל
מאור
וצפיר
זראה
זרצי
זרמל
אלם
עיר

ה מנהג
שלהי
קריאת
תענית
דין כל

שמכה
יג(ח):
ה זרה.
כלאם
רף את
מבבל
זראש.
שעיר.
חיריו.
ונקרא
קראת
ורמים
מצאה

לו הנאה. והוא מצווה לכרך עליה. מה שאין כן בזמן דפירי וכדומה. דלא לתהני ולא ליכול ולא ליבריק וכך נראה:

ט) אבל ברכת "הטוב והמטיב". יראה לי פשוט שמכרך. כשבא לידו בכל גוונא. ועיין לקמן ב"שער סור":

(י) בימים אלו יזהר אדם מלכת יחידי מארבע שעות ביום עד תשע שעות. היינו² חשלוש שעות לפני חצות היום עד סוף שלש לאחריו שהוא תוקף חום היום. ולא יכו התלמידים באותן שעות אפילו ברצועה (ראה מדרש תהלים צ"א מדרש איכה א, כט בית יוסף וש"ע תקנא, יח בהכאת התלמידים אינו מזכיר השעות. י.ש.):

(יא) האר"י ז"ל צוה להתאבל בימים הללו אחר חצי היום. ולבכות כמו חצי שעה:

(יב) מי"ז ואילך מפטירין ג' דפורענותא (סימן תכח, ז):

(יג) י"ח בו. עלה משה להר לכפר על מעשה העגל:

(יד) לדש"י פרשת תשא עלה בי"ט:

(טו) כ' בו. זמן עצי כהנים. דוד בן יהודה (תענית כו.):

(טז) כ"ג בו. שנה זו שבת. קורין "פנחס". ומפטירין "דברי ירמיהו". ואין מזכירין נשמות. ולא

אב הרחמים. ומכריזין קביעות החודש. במנחה פרק א':

(יז) כ"ח בו. שנה זו תקופה אחר חצות היום:

(יח) כ"ט ערב ראש חודש. אין נפילת אפים במנחה. תמוז לעולם חסר:

שער השלכת לחודש אב

ומתחלק לשלשה שערים

א' שער סור. ונשקף על פי ג' אשנבים

א' לענין איסור מלאכה. ב' לאיסור אכילת בשר. ג' לערב תשעה באב.

ב' שער הדלק. לתשעה באב בו נפתחים ב' דלתות.

דלת א' לדברים האסורים בתשעה באב. בה שבעה ארובות.

א' איסור אכילה ושתייה. ב' איסור רחיצה וסיכה. ג' איסור נעילת

הסנדל וטיול. ד' איסור מלאכה. ה' איסור תלמוד תורה ושאיילת

שלום. ו' איסור תשמיש המטה ושאיילת שלום. ז' ציצית ותפילין.

דלת ב' למנהגי תשעה באב תפלותיו. יש בה שבעה חלונות.

א' סדר לילו ותפלת ערבית. ב' סדר יומו. ג' כשיש תינוק למול. ד'

למנחה. ה' למוצאי תשעה באב. ו' לעשות זכר לחורבן.

ז' חלון המצרי. מוסר נאה.

דלת ג' שער הניצוץ לשארית החודש ודיני חמשה עשר באב.

1. עיין סימן תקנ"א סעיף י"ז ברמ"א: 2. כמשנה ברורה תקנ"א ס"ק ק"ב כתב מסוף שעה ד' עד סוף שעה ט': 3. הובא כמשנה ברורה שם ס"ק ק"ג:

5

נסגר
בו השליך משמיו
ומתחלק לשלשה

(א) אב. שבמו י'
10
(ב) ראש חודש
להפסיק. במדינו
בעל מגן אברהם

(ג) באח
(ד) בו מת אהר

(ו) בו בא עזרא
תמלכת צדקיה
(ז) משנכנס אב

(ח) ובר ישראל

(ט) מילה שהיא
בגדי שבת. לא
לקמן בחלון ג'
אשת המוהל נר

(י) לפי זה קל זו
ברית הקל (ואנ
לכן יש לפקפק
של אבי מורי ו
וכן אנו נוהגין
כט:). ואם לשוג
(כו)
(יא) שבוע שחי

(יב) וכן המכובב
1. בסימן תכ"ה ס'
תקנ"א סק"כ: 4.
דברי הר' יעקב עז

(יג) והאידינא¹ נהוג להחמיר בכל זה מראש חודש. אם לא לצורך מצוה. כגון אשה הלובשת לבנים. מותרת לכבס וללבוש לבנים ולהציע תחתיה: (יד) אבל בתשעה באב עצמו לא תלבוש לבנים רק לובשת² חלוק בדוק יפה. וכן לכבוד שבת לובשין כלי פשתן³ ומציעין לבנים כמו בשאר שבתות: (טו)⁴ ואם אין לו חלוק לבן לשבת. מותר לכבסו ביום חמישי: (טז) אבל אם הוא תשעה באב אסור. אלא יכבסנו בערב שבת ואם אי אפשר לו. נראה לי להתיר על ידי כובסת גויה: (יז)⁵ אסור לעברית לכבס בגדי גוים בשבוע זו: (יח) וכן אין נותנין כלים לכובסת גויה לכבסן. ואף מראש חודש לדידן. אפילו אי אפשר לכבס אחר תשעה באב. אם לא לכבוד שבת כנוצר לעיל: (יט) כלים חדשים (שלא נשתמש בהם אדם עדיין) מאיזה מין שהוא. ככל אופן אסורים ללבוש. ומחמירין שלא לעשותן על ידי אומן ישראל. אפילו רק שיהיו מוכנים לאחר התענית. אבל על ידי אומן גוי מקילין כהאי גוונא: (כ) ואין חלוק בין כלי לבישה. אפילו מנעלים חדשים. והוא הדין לשאר כלי בית ותשמיש החביב: (כא) ואף לקנות כלים גמורים בלכה. אסור. והומר בקנין. שאפילו ישנים החדשים אצלו. אסורים אם הם חביבים עליו. וגם ממעם ברכת שהחיינו לא שפיר דמי: (כב) אבל אם נתנו לו במתנה. כיון שברכתו "הטוב והמטיב". נראה לי שמברך מיד: (כג) כמה דברים אמורים שלא במקום מצוה. אבל לצרכי נישואין של מי שלא קיים פריה ורביה. מותר לעשות כל צרכי חופה אפילו על ידי ישראל. אם אי אפשר על ידי גוי כדי שיהא הכל מוכן ומתוקן לסעודה אחר תשעה באב: (כד) גשי דנהיגי דלא למשתי (מלשון שתי וערב) עמרא מדעיל אב. מנהגא. בכלל זה. מלאכת⁷ טויה ואריגה (סימן תקנא, ה). ונראה לי להחמיר גם במלאכת סתימת נקבי בגדים מעשה מחט: (כה) אסור לגדולים לספר לקטנים ולכבס כסותן: (כו) אבל בגדים שמלפפין בהם העוללים ויונקים. שמוציאין רעי ומשתינין בהם. הני ודאי משרי שרו. רק שלא יכבסו הרבה בפעם אחת: (כז) מי שתכפוהו אבלות של מת ושל שבת זו. מיקל בהער. אבל לא במספרים. עיין "מור וקציעה". ועיין "שאלת יעבץ" סימן ע"ו: (כח) נהגו שלא לרחוץ¹¹ מראש חודש עד אחר התענית. ומחמירין אפילו בצונן כל גופו: (כט) ומי שטובל בכל ערב שבת. לא יבטלנה. ואין צריך לומר טבילת מצוה דשריא לאשה המיטהרת. כשבעלה בעיר: (ל) ואפילו אם טובלת ליל עשרה באב. מותר לה לרחוץ ולחוף כדרכה בערב תשעה באב. אם¹³ אי אפשר לה לעשות בליל טבילתה: (לא) והוא הדין אשה הלובשת לבנים. יכולה לרחוץ מעט לנקיון: (לב) וכן מותר כל אדם לחוף ראשו ולרחוץ פניו ידיו ורגליו אפילו בחמין.¹⁴ אף בערב שבת חזון. אם רגיל בכך כל ערב שבת. אבל לא יחוף כבורית או מי אפר (שקורין לו"ג בלשון אשכנז) ומותר לטול צפרניו בערב שבת:

1. כדעת הרמ"א סימן תקנ"א ס"ג וס"ד: 2. ואם אין לה מותרת ללבוש חלוק לבן (שם סקל"א): 3. עיי"ש במ"ב סקל"ג דהיינו להציע לבנים על השולחנות אבל להחליף סדינים לבנים נהגו איסור: 4. עיין סימן תקנ"א סקל"ב: 5. ובמקום שיש לעכו"ם מלבושים שניכר שאינם של יהודים יש להקל (שם סקמ"ב): 6. עיין סימן תקנ"א סקנ"א וסקנ"ג: 7. שם סקנ"ד מתיר בטויה: 8. עיי"ש סקפ"ב אי מחמירין לצורך קטנים מ"ז בתמוז או רק בשבת של ת"ב: 9. ויכבסו בצניעא אם אין מכבסו ע"ג נהר (שם סקפ"ג): 10. עיין שם סקפ"ז: 11. ואם הל ר"ח בערב שבת ורגיל לרחוץ בחמין כל ע"ש שרי (שם סקפ"ט): 12. בשעה"צ שם סקצ"ח כתב דדוקא בצונן: 13. עיין בה"ל סימן תקנ"א סט"ז: 14. ברמ"א שם סט"ז הביא פלוגתא בזה:

(א) ק"ק אשכנזי
 (ב) ומציעין סכין שיש
 (ג) ואם חל תשעה לחוש שלא ימצאו
 (ד) ומי שיש לו בד לבלבים (אבל כדי לו דעור נחירה ביוקר:
 (ה) נוהגין עכשיו לד
 (ו) אבל הנתבשל בנ
 (ז) ואסור בבשר מלו
 (ח) וזמות
 (ט) וכן לזמן על הכונ על גב דבנדר נאסר. וקציעה" מכל מקום הכרענו⁴ דבשלשה צו שגם אבי מורי הגאון פה לעמי הארץ שיא לתפסו על כך. אבל
 (י) ובסעודת מצוה כ שלא קיים מצות פרי
 (יא) אמנם כן הוא ד
 (יב) ונראו
 (יג) וכן בסיום ספר. אין בממונם. וכן הגבאים אחרים מלכד אלה מ הממהר לסיים למוד זרין ונשכר שהקדים ע:
 1. במ"ב תקנ"א סק"ס ובג ס"ו כתב דנוהגין ליתנו י קפ"ב ס"א איכא פלוגת בסעודת ארוסין והמ"א נ עיין במ"ב

7

Ehrenberg, Yehoshua Menachem Mendel

4

ספר

דבר יהושע

חלק ב

שו"ת בענינים שונים

בחלק אורח חיים

כמעשהו בראשון כך מעשהו בשני

ממני הצעיר באלפי ישראל

יהושע מנחם אהרנברג

אב"ד בעיה"ק תל אביב — יפו תוכב"א

מהדורה חדשה עם הוספות

בהוצאת חתני המחבר

בני-ברק תשנ"ח לפ"ק

אם קרא ק"ש ואמר גאולה או לריך להסמוך אליה חלה וכ"כ רש"י
 צרכות דף י' פ"א ד"ב ערומה לו מילתא וכו' ומשום מסמן גאולה
 להפלה כיון דמלא קודם ק"ש לא קפדי עכ"ל אך הלא מסקוין בגמי
 שם לא חיינא לכו לרצון קשהא דעבדי הכי ופירש"י שיקדומו
 הפלה לק"ש כלכך כיון דמתהון מתפלה עד זמן ק"ש מלוח לממוך
 הפלה אחר גאולה עכ"ל מצוהר דאין נכון לעשות כן להקדים הפלה
 לק"ש אף שלא הגיע עדיין זמן ק"ש אלא מתהון מתפלה עד שיגיע
 זמן ק"ש ואפשר דזכו העפס כדי שוסמוך גאולה להפלה.

וכן לא הצניח מה שכתב כ"ח ומהלכט אני זכא קשה להלכה
 למעשה דקך הוא בשנותהו שמעטס אדם לפעלו ולעבודתו
 ומתפללים לעתים קודם הכן המטה אי עוב המה עושין והא יז
 למחוח בידם עכ"ל הלא המטה צרורה ציחור הלכה סי' פ"ט לא
 קאמר רק שאי אפשר להפלה היקף משחיר דהא לריך לקרות ק"ש
 וצרכותי צדוהו צעיון דוקא עד שיכיר את הצירו צריחוק ד' אמה
 וליכא סמוכה גאולה להפלה אצל אחר שגביע הזמן משיכיר הצירו
 צד"ה אעפ"י שהוא קודם הכן המטה שפיר וכול לקרות ק"ש וצרכותי
 ולהסמוך גאולה להפלה והי משום דמתפללין קודם הזמן הפלה
 שהוא צנן המטה והם מתפללין קודם הכן המטה און זה הגוי צעיון
 סמוכה גאולה להפלה ששאל ע"י כ"ח וגם הלא מצוהר צפוסקים
 דצטעה דחוק כגון שצריך להשכים לכה לעבודה יכונ להפלה היקף
 צעמוד השהר וחולי ליסנא דחוקל לי וכיונהו שמתפללים קודם
 שיכיר הצירו צרכות ד"ח שאז עדיין און זמן ק"ש וצרכותי וחיו
 יכול להסמוך גאולה להפלה אצל אדם כן הו"ל כהאל ענ מנהג זה
 מתמה שקרוין צרכה ק"ש לפני זמן און זה הלוי צבסמיתה גאולה
 להפלה סוף דבר און אני מבין שאלתו כלל.

ובגני דושיה ומצרכו צכע"ס

יהושע מנחם אהרנברג

סימן עג

ב"ה עש"ק.
 שלום לכבוד ידידי הגה"צ המפורסם שלום ר"ש רובין
 שליט"א האדמו"ר מציעשנוב יצ"ו.

76 (א) קבלתי קונטרסו היקר צדנר אשר אמרו החכמים סד
 אדם את ביהו ומשייר בו אמה על אמה והעולם
 אינם מצרין בזכ רק המדקדקין עושין אורה היכר לחורבן ולימד
 מעכ"ה שליט"א זכות עפ"י ש הירש מדעתו ומלא כן צב"ה מגדל
 כסן שמה"ד למר דכל שאינו ביהו הבית לדור בו צעמו רק
 להשכירו או למכרו ולריך הוא ליפוחו כדי שיקפצו עליו קונים
 שפיר דמי וממילא הקונה ממנו א"ל לקפצו כיון שבעשה הביתה
 וכיון שעפ"י רוב לא דרו צבחים צבנו צעלמס וצפרע צבנין הצבים
 שרבים היו מצרין שלא לצנותו בחו"ל מתמה נוואה ר"י החסיד ז"ל
 לך לא היו לריכין לשיר אמה על אמה עכד"ק ויפה הטיור.

ואף כי צמגדל הסן נראה כמסתפק צדצדיו קנה אצל לפעני"ד
 קלע אל האמה שבהי כהנ העור צב"ה סי' תק"ס צב"ה
 משחרב הבית תקנו שצבל דבר שמחה שיהי בה זכר לחורבן הבית
 וע"כ אמרו סד אדם את ביהו וכי עכ"ל משמע דוקא צדנר שמחה
 ואין צבנין בית שמחה רק צבצובה אותו לעמנו לדור בו אצל אס
 צונה אותו כדי למכרו או להשכירו מה שמחה איכא לזה עפי
 מקצתן הבונה בית להצירו כדי שיצא צבצור וכבר דנהי צב"ה
 צעיון הא דליתא צב"י רכ"ג הבונה בית חדש מברך שהחיינו וכהצ
 צב"ה רעק"א דכל זמן שלא קבע מחזה י"ע אס יצרך דהא איו
 יכול לדור בו קודם שיקבע בו מחזה והביג עליו צב"י הורה הי"ב
 הא צב"ה אס נגמר הבית שנקרא בית חדש מה היו שפדיין מחויב
 הוא צמזוח אשר איו הלוי צבנין הבית דגם צדד צב"ה שאינו שלי
 החייב צמזוח צדצדירה הלא מלוא ואעו מי צבנה בית חדש ולא

כהחיל לדור בו רק שכרו לעכ"ס לא יצרך אהמכה הלא זכא וצננת
 בית חדש עכ"ל וכצנתי על הגליון סס צב"ה וואי תמה על חמיטחו
 כי לפעני"ד פשיטא להיפך דאין בצרכה רק על שזכא לדור צב"ה
 שלו שזו שמחה הוא לו אצל אס לא ההחיל לדור בו רק צב"ה
 לאחרים לשמחה מה זו עושה הכי הוא כצבנה בית ולא מצכו ול"ש
 אחר מצכו דלעו מי צבנה בית לאחרים לריך לברך ולי משום שיש
 לו בית שמכנים לו כסף און זה אלא כצבנה צבחים דלעו מי
 צבנה בית ע"מ למכרו או להשכירו לאחרים חייב לברך עפי
 ממי שקנה הסורה ע"מ למכרה אהמכה אלא צדור שאין צב"ה
 רק על הדירה שזכא צב"ה שלו שזכא שמחה הוא לו עפי ממי שער
 צב"ה של אחרים צבצורה ופירי מסתפק רעק"א ז"ל דשמח כל
 זמן שאינו רחוי לדירה ומחמה מלוח המוחה וכן צב"ה מסתים
 שפדיין איוס רחויס לשימוש משחמה שלא נעצלו עדיין און השמחה
 צבלימות וא"ל לברך ואף שזי צב"ה שם דמשעה הקינו לריך לברך
 וכי ע"י שמחה כלב שהוא שמח צבנייתו ע"מ לריך לבית רחוי
 לשימוש צב"ה קנייתו לפימ"ס המג"ח שם ועפ"י דבריו מסתפק
 הגרעק"א אצל מ"מ גס להעו"ש שם עוקר הצרכה היא על הלא
 שיהי לו לצב"ה שם צו אלא שא"כ שהיה בהנחא נוכח מיד אצל
 ע"ס הקינו והבנין איו דבר של שמחה וממילא לענין י"ד מסתפק
 דאין החייב לשיר אמה על אמה אלא משום השמחה שידור צב"ה
 זה משח"כ כצבנה ע"מ למכרו או להשכיר.

ונלע"ז דכ"ה מה דליתא צב"י תקי"א ס"ב דמשנכנס אב
 ממשעטן צבנין על שמחה כגון צנין של יור וכיו"ד ומי
 דוקא אס צבנה לעמנו אצל כדי למכרו או להשכיר שפיר דמי ומ"ס
 המג"ח שם צב"ס הר"ן דכל צנין שא"כ לו רק להרווחה צעלמס אסור
 היינו להרווחה בית דירתו ח"י.

(ב) אך מ"ס דגם הקונה או השוכר מה צבנה כדי למכור
 ולהשכיר פטור ל"ע לפימ"ס צהשי רבו"ש סי' ח"ה
 דמה שבעשה על הססם צב"ה מי שירלס לקנות הכי הוא כמי
 שנעשה צב"ה ציחוד כגון מי צב"ה איוסור כדי למכרו הוי לכל
 הצוקים כמו שנהצבל צב"ה ע"י ולפיכך לא דמי לנעשה צב"ה
 קודם החורבן או שנעשה ציד עכ"ס ולקחה הימנו דל"ל לקלפ
 דשאני הכא דכל מה שלא היה לריך צב"ה לשיר אע"א משום שלא
 נעשה צב"ה אלא צב"ה הקונה או השוכר אצל הקונה או השוכר
 אלמני הכי יודע שהוא יקנה או ישכור את הבית הזה לאחר שיגמר
 לפשר שיהי עליו צב"ה שצבנה שפיו"ר אע"א דמתחר צב"ה
 לדור צלוהו בית שמחה הוא לו שידור צב"ה נאח וממילא גס אס
 לא ידע כיון שצבנה הבית ססם לכל מי שירלס לדור בו והוי זה
 צדד בו כצבנה הבית צב"ה לריך לקלף וממילא נפל ג"כ מה
 שבוסיף צמגדל הסן למקם שם ח"ל וצפרע אס המשכיר איו צדור
 לו שידור בו ישראל ויכול להיות שישכיר לאיזה נכרי שזו ודל"ו
 נקרא עושה בביתו עכ"ל זה ג"כ איו מועיל אלא שלא לחייב את
 המשכיר הבונה לשיר אצל זה ששכרו אכתו לא מפער צכך דמתחר
 דאגלאי מלחא דהוא שוכרו ולא עכ"ס הוי כצבנה צב"ה השרלס
 כדמוכה מהר"ח שהבית רבו"ש שם מהא דלמרי צעירובין דף ט'
 ע"א גבי הצא מחון להחוס צב"ה ישראל זה מותר לישראל אחר
 דאס צב"ה גס צב"ה למכרו גס לישראלים שירלו לקנות מהס הכי
 הוא ככא להס ציחוד אע"פ שצב"ה גס צב"ה עכ"ס שירלו לקנות
 כדלמרי החס גבי ההוא ליפתח דלתי למחוח וכי ע"י וצלמס
 מה"ע יתכן דגם אס קנה הבית מעכ"ס צבנאו כדי למכרו ומי
 חייב לקלף ולא אמרו דפטור רק כשלקחה מעכ"ס שצב"ה נעמנו.

(ג) וגם מ"ס צמגדל הסן היתה לשוכר שלא יעטרך לקלף מה
 שעשה המשכיר אפילו עשה ציוסור הווא"ל והוא לא
 זכא צדנר זה דהשוכר און לו רשות אצל לדור ולהכנים חפציו
 ולהשתמש בו והדירה למכור גס לישראלים שירלו לקנות מהס הכי
 נעשה צב"ה רשאין להשתמש בו ולקיימו וכיון שכן הדירה צב"ה
 והכותולים א"כ מה לו צכך עכ"ל און זה נכון לפעני"ד לפי הכל
 דשמחה הדירה נאה היא הצורמת לעשות לו זכר לחורבן ודאי און

(ד) ומה שצנעני"ד להצדיק
 צב"ה חוקקת

ועיקר האיוסור הוא רק צב"ה צ
 צב"ה שאינו כדרך המלכים לוי
 שיש שם עיט למטה לריך לב
 יצרו וידעו הכל שיש חתחי
 מה שהיוצו לשיר הוא רק משו
 כאל לא הששו למחיה עין או

זכא מוצה הבית והכותולים אלו
 רשאי לדור בו מצלי לקלף ה
 שישיר ואל לקלף דכולו הא
 ציוסור ומשום דל"כ מה ה
 אחרי שכל אחד יכול לעבור ול
 כך ואף לא יהי נקרא עבריו
 ודענן אלא על עשה דצנן לשי
 כולו או שאסור לדור צב"ה ה
 לשיר ואין זה אלא מלוח עשה
 עשה כגון שיעלה הסנדל שאס
 צמטח אלא עובר על המל
 הציוסור לריך בלי נעלים וכמ"ס
 על חתן וכי דמה שאינו טוב
 חפשי ע"י"ש וכ"כ אס איו
 צב"ה דהא מה שריך לשיר
 על ירושלים ולכן און זה ככלל
 משן דעבר אדרבנן שרי למקרי
 שצב"ה ולא שיר לריך לקלף
 הועילו חכמים דהקדמה ופי
 דיה ולשכורו וכי ודו"ק וה
 חובב על הד לקלף ולעולם
 ולפיכך אס המשכיר ישראל מו
 כמו שיש רשות להשוכר לעשות
 עכ"ס אפשר דריך להשדול
 לקלף והא דמשמע צב"ה צא
 א"ל לקלף מה שסיוד העכ"ס
 אצל אס סיודו העכ"ס להשכיר
 צב"ה השוכר שפיר י"ל דלריך
 מסתבר שאין צב"ה הבית מו
 שצדוק דירה השוכר של

ואף אס ניוח כדברי המגדל
 אצוה את ישראל צדצדור
 אלא היתה שלא יכא השוכר ל
 אצל מה נעשה צב"ה שבו טוב
 וזכא לפני הפסח ואל מסתבר
 מתחר לחזור ולסיודו לעולם וצ
 כחאשן מעל הבית כדי שיה
 הכותל צב"ה שאלה שלא לשיר
 ישראל אלא חפציו אס הבית
 של עכ"ס ושכרו ישראל מותר
 וניתו קרינא צ"י וכ"כ להדיא
 צב"ה עכ"ס אי סד ככל שז
 לשיר עכ"ל ואף שלא חזר בו
 שאינו מפורס צב"ה אמרו צו
 לך אצל לא שמסתפק צדנר ו
 פטור אך ע"כ און הפטור מהו
 שצב"ה של עכ"ס דל"כ הו"ל
 צן בית ישראל בין בית עכ"ס
 על"פ"א לישב מה שלא נכגו ל
 רק לצעוה שחור או

אגרות אורח חיים משה שצא

הוא ענין איסור אחר מתורץ קושית התוס' בשבועות שם בסנהדרין דף ס"ו למה דחיק הגמרא לאשכוחי אזהרה למקלל אביו ניגמר ממקלל עצמו וחרש ודחיקו לתרץ עיי"ש, דכיון דמקלל עצמו הוא מחמת שמזיק נפשו לא שייך למילף לאביו וכדומה שהוא משום ביון והוצרך לדחוק למיגמר מגשיא וחרש ודין.

חלוק בין הוצרך למעשה אומן שייך להחשיבו כמלבוש חדש, אבל אם אינו מעשה אומן הוא רק כתיקון בגד ישן שאין לאסור. אך אם ניקוהו כשתיקוהו ממקומות שהיו שם רבב ושאר לכלוכין מסתבר שהוא ככבוס ממש, כהא דבמדינה זו נותנין את הבגדים לחנויות של קלינערוס בעת שצריכין לילך לאיזו שמחה וכדומה שהוא ודאי כדין כבוס אף שאינו במעשה כבוס במים אלא מנקין אותן בשאר דברים.

אך יקשה קצת דא"כ הי"ל להרמב"ם להחשיב מקלל עצמו לאו בפני עצמו, וכן להחשיב במנין הלאוין למלקות גם מקלל עצמו בשם, וצריך לומר דאף שהם מטעמים אחרים מ"מ כיון שמעשה האיסור הוא אחד קלה בשם לא נחשב במספר הלאוין בין לעצם המספר דשט"ה לאוין ובין למנין המלקיות אלא לאחד.

ידידו אהבו בלו"נ,

משה פיינשטיין

סימן עט

בגד ישן שסתרו אם מותר לחזור ולתפרו לעשותו חדש מר"ח מנ"א

ז' מנ"א תשל.

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ר אפרים גרינבלאט שליט"א.

בדבר אם מותר מר"ח מנ"א להתיר בגד ישן ולחזור ולתפרו לעשותו חדש, אשר הביא כתר"ה מספר עמק ברכה שאסור באבל, וממילא הי"ה לאלו ט' הימים דאי צדק כתר"ה שדומין לענין זה שני הדברים, אבל פשוט לע"ד דלאו כללא הוא לומר דכל עשיה מבגד ישן לחדש הוא כחדש אלא אם הוא באמת כן, דהיינו כשבגד הישן נתקלקל באיזה מקום והסירו מקום המקולקל ועשאו מחתיכת בגד הנשאר מלבוש שלם זהו חדש שאסור, ואם צדו האחד של צד חוץ נתלכלך החליף בתיקונו שיהיה צד המלוכלך לצד הגוף שלא נראה והצד שהיה לצד הגוף שאינו מלוכלך יהיה לצד החוץ הנראה, לא מסתבר שיתחשב כמלבוש חדש כיון דאותו חתיכת הבגד המלוכלך הוא שאין לו כבר חשיבות אצלו, אבל אולי יש לאסור זה כאיסור דכביסת בגדים כיון שיש לזה מעלת כבוס להלבושו אף שלא נעשה בו מעשה כבוס, וגם יש

והא דבשע"ת סי' תקנ"א ס"ק י"ח איתא דבגדים ישנים והם חביבים אצלו אסור, ודימה כתר"ה שה"ה כשסתר בגד ישן ותפרו לבגד חדש שודאי חביב עליו, לע"ד אין זה ודאי אלא אם הוא באמת כן אסור, ויש בשע"ת דבר שלא מובן כוונתו דמסיק וגם מטעם ברכת שהחיינו לאו שפיר דמי אבל אם נתנו לו במתנה שמברך הטוב והמטיב יברך מיד, דלכאורה הא דכתב וגם מטעם ברכת שהחיינו לאו ש"ד הוא עוד טעם לאסור, ואיכא שני טעמים לאסור בגדים ישנים שהם חביבים אצלו, וא"כ במתנה שמברך הטוב והמטיב שליכא איסור מצד הברכה איכא איסור מטעם א' דחביבין אצלו, ונמצא לפ"ז שכל מה שנקט השע"ת הוא לענין דהטוב והטיב רשאין לברך שהוא דחוק, שלא כאן המקום למינקט זה אלא בסעיף י"ז, ואילי כוונתו דאף בגד ישן שלא חביב אצלו מ"מ אסור מטעם ברכת שהחיינו, דסובר דכיון דאצלו הוא בגד חדש צריך לברך שהחיינו אף שלא חביב לו, וע"ז מסיק דאם בגד כזה שלא חביב לו והוא חדש אצלו שניתן לו במתנה שאינו מברך שהחיינו אלא הטוב והמטיב יכול ללבוש מיד, ומש"כ יברך מיד הוא משום דהדרך לברך בשעת לבישה לכן בהא שנקט יברך מיד הוא כמו שנקט גם ילבש מיד וצ"ע לדינא.

סימן פ

בכמה דברים חדשים לקנות מר"ח מנ"א אם מותר

7 והנה פשוט שאף להנהיגין שלובשין בגדי שבת בשבת חזון אין נהיגין ללבוש בגדים חדשים דלא עדיף מחתן שאף להאוסרים מותר ללבוש בגדי שבת בשבת חזון ואסור בחדשים כדאיתא במג"א סימן תקנ"א סק"ו, וא"כ חדש הוא מה שכתונת חדשה

א"ח חלק ד

שצב אגרות אורח חיים משה

ומה שהביא כתר"ה מספר מועדים חמנים שאסור להשחיר ולהבריק הנעלים. הנה לענין להבריק הנעלים מסתבר כמותו אף שלא שייך זה לכבוס דבגדים. אבל להשחירם בלא הברקה אם כבר הוסר שחרותם איני רואה בזה טעם לאיסור. ולצורך שבת לאלו שלובשין בגדי שבת יש להתיר אף להבריק.

L

סימן פא

באור כוונת הרמ"א במש"כ כל הקדישים בט' באב או אומרים תתקבל

וכוונת הרמ"א בסימן תקנ"ט סעיף ד' דכל הקדישים שאומרים אחר איכה עד שיוצאים למחר מביהכ"נ אין אומרים תתקבל. שהקשה כתר"ה הא הוא רק קדיש אחד שהיו צריכין לומר אחר ובא לציון. נראה לע"ד דהא פשוט שמעצם הדין הא יש לומר תתקבל על כל תפלות שהתקן לצבור לא רק אחר שמ"ע. דהא חייגן שאחר סליחות אומר הש"צ קדיש תתקבל. וא"כ בקינות שהוא ג"כ דבר שיותר טוב לאומרם בצבור שהרי התירו גם לאבל לילך לביהכ"נ לאמירת קינות כדאיתא בסעיף ו' היה לן להצריך להש"צ שיאמר תתקבל דהא אומרים גם תפלה ובקשה לנחמות בגמר כל קינה. אחרי שעל שמ"ע כבר אמר תתקבל. ואף אם נימא שאם היו צריכין לומר תתקבל על הקינות היה אומר קדיש שעם תתקבל אחר הקינות ולא אחר שמ"ע. הרי היה זה משום שהיה יוצא בתתקבל אחד על שניהם.

אבל יותר מסתבר שקינות לא שייכי כל כך לסדר התפלה. ואם היו אומרים תתקבל אחר קינות היה אומר שני פעמים אחד אחר שמ"ע ואחד אחר הקינות. ואפשר שגם סליחות בתע"צ ובה"ב מה שאין אומרים שני פעמים תתקבל. הוא משום דתחלת אמירת סליחות נתקן לאומרם בתוך ברכת סלח לנו דחורת הש"צ. וממילא היה זה בתוך התפלה שלא היה שייך לומר אלא תתקבל אחד. וממילא אף שאחר זמן רב התחילו לומר הסליחות אחר התפלה נשאר לענין תתקבל כמתחלה. וגם אולי מחמת שאומרים זה קודם נפילת אפים ונפ"א נחשב מעצם התפלה דשמ"ע. דהא אסור להפסיק בין שמ"ע לנפ"א. ולכן א"א לומר תתקבל קודם נפ"א. (ונראה שמטעם זה אין

מותר ללבוש בשבת חזון כשאין לו אחרת אף לאלו הנהגין ללבוש בגדי שבת והוצרך בבאור הלכה ד"ה כלים חדשים להביא ראיה ע"ז מכבוס שמותר לכבס לכבוד שבת כשאין לו כתונת מכובסה שאיתא במג"א ס"ק י"ד. וכשיש לו כתונת מכובסה יהיה אסור ללבוש כתונת חדשה אף להמתירין ללבוש בגדי שבת. ודלא כדכתב כתר"ה בשם הרב ר' אליהו קאפאל שליט"א שרוצה לומר דלדין שנוהגין ללבוש בגדי שבת הכל שרי. דכתונת חדשה אסור כשיש לו כתונת אחר אף שאינו בגד חשוב. וכן מכבוסים חדשים אסורין.

ואם אין לו מנעלים כאלו שרשאין לילך בט' באב ושכח לקנותם קודם ר"ח. מסתבר שמותר לקנות גם אחר ר"ח ואף בשבוע שחל בו ט"ב. כיון שקשה לפניו לילך יחף ובפוממקאות לבד. וכמו שכתב כתר"ה מספר זה השלחן. ואין הספר אצלי.

וכשנודמן לו לקנות תפילין חדשים ודאי מותר כיון שהוא רק למצוה. וטלית שהוא בגד מסתבר שאסור אף שלובשין אותו רק למצוה. ולענין שהחיינו הא איתא בסימן כ"ב שמברכין שהחיינו ובט"ז סק"א איתא מבי' בשם מהרי"א דהוא מדין קנה כלים חדשים שלענין זה עדיף מתפילין שהוא רק למצוה עי"ש. ומסתימת לשון הש"ע משמע שאף בטלית קטן מברך שהחיינו אבל לע"ד נראה דכיון שהוא מטעם קנה כלים חדשים שצריך שיהיה חשוב כדאיתא בסימן רכ"ג סעיף ו' יש חלוק דעל טלית גדול מברכין כו"ע דהוא ודאי בגד חשוב. ובטלית קטן רק למי שחשוב לו יברך שהחיינו אבל לסתם בנ"א אין זה בגד חשוב כל כך. ואף שבשביל המצוה חשוב לו לא מסתבר לברך כיון שעצם הבגד אינו חשוב לו. ויהיה אסור לקנות טלית גדול אף מ"ז בתמוז מצד ברכת שהחיינו וכן טלית קטן למי שהוא חשוב לו.

ומכונית חדשה אם הוא לתענוג פשוט שאסור גם מ"ז בתמוז דהא צריך לברך שהחיינו. ואם הוא באופן שמברכין הטוב והמטיב כגון שיש לו אשה ובנים דגם הם נהנים מזה אסור מר"ח דהוא כמו בנין של שמחה שאסור. ואם הוא מכונית לפרנסה כמו טראק. וגם מכונית קטנה אפשר ג"כ שהוא לפרנסה. הוא רק בדין ממעטין במשא ומתן שבזמננו נהגו להקל כדכתב הט"ז סק"א וכן כתב המ"ב ס"ק י"ג להלכה. ואין זה נר"מ של שמחה שכתב בשעה"צ שטוב להחמיר. ומצד שהחיינו יברך אחר ט"ב כי בשביל זה אין עליו ליבטל ממלאכתו.

←

(אשור האיש) (Ashur ha-ish)

ספר

אשור האיש

פסקי

מזן הגרי"ש אלישיב שליט"א

שהודפסו במקומות שונים
וכאן חוברו יחדיו בסדר נכון
ע"פ סדר מועדי השנה

אורח חיים ג'

מועדים

נלקט ונסדר בס"ד ע"י

יחזקאל פיינהנדלר

בן לאאמו"ר

הג"ר חיים ישראל פסה שליט"א

מח"ס השבת אבידה כהלכה
נגזי הקודש. באורח צדקה

שנת

ימים על ימי מלך תוסיף

לפ"ק

זה דין
צדדים
ולא הוא
שגם
מוכשר
א מצד

טעם"ט
דישראל
דמזלא

ם ציור
ם דבנין
בא בב"י
לדירתו
יילא נהי
י אסור,
יור וכמו
ו אסור,
נחוק לו
הרווחה"
בשביל
ז דשפיר
בשביל

מרכזיה עם נגינה

ח. מרכזיה של טלפון שמשמיעה שירים בהמתנה ויש טירחא לנתק את השירה, מותר להשאיר את זה בבין המצרים, (והליץ רבינו, על זה נאמר "אלו לדברים שאין להם שיעור", ולא צריך לעשות כלום¹¹). וכן המטלפן אינו צריך להמנע מלשמוע, כיון שאינו שומע להנאתו, אלא כדי לדעת אם הוא עדיין על קו הטלפון¹².

שירה בקטן או ללימוד

ט. ישראל שפרנסתו כלי זמר אצל העכ"ם בבית המשתה נראה דכדי פרנסתו מותר אך רק מ"ז בתמוז עד ר"ח אב בלבד (בה"ל סי' תקנא ס"א ד"ה ממעטים). ומורה לנגינה, וכן תלמיד שמפסיד את שכר הלימוד שישלם מותר להם להמשיך ללמוד וללמד עד ר"ח אב, אך לא לאחר מכן. וכן הא דמותר להתלמד לנגן בכלי זמר, זה רק אם אינו יודע היטב ומתלמד, אך אם כבר יודע, אסור¹³.

י. קטן שלא הגיע לחינוך מותר להשמיע לו שירים אם יש בזה צורך, אבל הגיע לחינוך לא¹⁴. ואם יש צורך לנגן עבור קטנים כגון בקייטנה וכדו' ישאלו לחכם¹⁵.

שירה בפה ללא כלי שיר

יא. שירה בפה על היין אסור לכ"ע, והב"ח פסק שאפילו שלא על היין אסור, דרק שירה שהיא לזירוז במלאכה מותר, אך לשחוק בעלמא אסור (סי' תקס"ג וס"ק יב יג). ודע, דכל ההקפדה שלא לשיר בפרט בשירת פסוקים, זהו רק כשעושין לשירה בעלמא ולשמחת מריעות, אבל כל שכוונתם לשמים בשירה להתעוררות וכדומה לכבוד הבורא יתברך, מותר¹⁶. וחזנות, אסור לשמוע¹⁷.

7 ← ברכת "שהחיינו" ו"הטוב והמטיב"

יב. טוב ליזהר מלברך "שהחיינו" בימי בין המצרים על בגד חדש או על פרי חדש, ולכן לא יאכל הפרי ולא ילבש הבגד, אבל בשבת מותר לברך "שהחיינו". וכן פירות חדשים שלא ימצא אותם אחרי תשעה באב ואינו יכול לשומרן עד שבת, יכול לברך עליהם "שהחיינו" אפילו בימי החול (סי' תקנא ס"ז ובמשנ"ב). אלא שאם לא קשה עדיף

¹¹ מבקשי תורה קובץ מז עמ' ו. ¹² לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 4. ¹³ גלאט תשס"ה עמ' 148. ¹⁴ פסקי הלכות עמ' לה. ¹⁵ לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 4. ¹⁶ עדות רבי מ.מ. קארפ. ¹⁷ הלכות ומנהגי בין המצרים עמ' כד הערה 13. ובלקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 4 כתב: שירה בפה מותרת ליחיד, אבל לא בציבור. וראה בשלהי דקייטא עמ' רפז שכתב לגבי שירת פסוקי תנ"ך בזה"ל: לחיזוק והתעוררות אפשר לשמוע שירים מפסוקים מהתנ"ך. ¹⁸ קונטרס בין המצרים עמ' 8.

לדחות אכילה או לבישה הטעונים "שהחיינו" עד לאחר בין המצרים¹². ודוקא "שהחיינו" אין לברך, אבל ברכת "הטוב והמטיב" מותר לברך. וע"כ אם מוצא מציאה שדינה ש'הרי אלו שלו', רשאי לברך עליה אף בימים אלו "הטוב והמטיב"¹³. ומי שקנה חפץ חדש ועדיין לא בירך עליו, וע"פ דיני ברכות רשאי עדיין לברך, יכול לברך אחר י"ז בתמוז¹⁴. וכן מי שצריך לקנות חפץ חדש לצורך עבודתו, כגון מכונת וכדו' (או כשעכשיו יותר בזול¹⁵), מותר לקנותו ויכול לברך "שהחיינו" עד ראש חודש, וכן הדין בחפץ הנצרך לו לשימוש בביתו כגון מקרר או ארון חדש, והוא צריך לו¹⁶. ואם החפץ עומד לשימוש גם לעוד אנשים, שמברכים עליו "הטוב והמטיב", יכול לברך אף אם אינו צריך לו כל כך. וכן בגדים שאין מברכים עליהם "שהחיינו" מותר לקנותם עד ראש חודש אב¹⁷.

תספורת בין המצרים

יג. אסור להסתפר מ"ז בתמוז עד אחרי תשעה באב, וזה כולל בין שער הראש בין גילוח הזקן בין גילוח שאר חלקי גופו. ואם שער השפם מפריע לו באכילתו מותר לגלחו מעט כדי שלא יפריע (סי' תקנא ס"ד יב ויג וס"ק פ). לכתחילה אין להסתפר בליל י"ז בתמוז ויש להסתפר קודם, ורק בדיעבד מותר¹⁸.

יד. באיסור התספורת, גם קטן בכלל האיסור, אם לא לצורך רפואה או שיש לו כינים וכדו'. וגם לכבוד שבת אסור. ואשה מותרת לגלח שער גופה ואפילו ראשה, אם יש בזה צורך מצוה או שאר צורך. אבל אם יכולה לגלח לפני י"ז בתמוז ולחסוך על ידי זה לגלח בין המצרים, או אם תגלח לפני ר"ח אב תחסוך גילוח בט' ימים צריכה לעשות כן, אפילו בגילוח לצורך מצוה¹⁹.

טו. מוהל, סנדק, אבי הבן ואמו, מותרים להסתפר לכבוד הברית. אך היתר זה מתחיל רק מהבוקר של יום המילה, ולא לילה קודם²⁰.

טז. יש הנוהגים שאין מספרים שיער ילד קטן עד שימלאו לו שלש שנים, ואם נעשה בן שלש אחר י"ז בתמוז מותר בתספורת, אך אם הגיע לגיל שלש אחרי שבוע שחל בו יש לדחות את התספורת עד אחרי ט' באב²¹.

¹² גלאט תשס"ה עמ' 144. ¹³ כתבי האבני ישפה. ¹⁴ האוה"ל. ¹⁵ האוה"ל. ¹⁶ לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 5. ¹⁷ הלכות ומנהגי בין המצרים עמ' לב והערה 32. ¹⁸ מבקשי תורה קובץ מז עמ' ט. ¹⁹ לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 4. ²⁰ לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 5. ²¹ גלאט תשס"ה 144. עדות רבי מ.מ. קארפ. וראה סי' תקנא ס"ק פב.

תספורת אצל ז
יז. בני הישיב
המקום ולא להכ
תגלחת באשה
יח. ראוי שאש
שמתביישת לצא

פרי חדש לחולו
יט. חולה הזקו
הפרי החדש מנ
בפוסקים דמי ש.
באכילה עצמה,
לאכול רק שמתי
על אכילה כזו "ט

קניית כלים חדי
כ. עד ר"ח א
וללובשם מ"ז ת
אע"פ שצריך לבר

הליכה לים בני
כא. לענין אם מ
שאין בזה בעיה,

¹² לקנות חכמה, בין
הערה 30. ¹³ הלכות ו
מבקשי תורה קובץ
הצבור.

תספורת אצל ספרדים הלומדים אצל אשכנזים

יז. בני הישיבות ספרדים הלומדים בישיבות אשכנזיות, מן הראוי שינהגו כמנהג המקום ולא להסתפר ולהתגלח מ"ז בתמוז (ועיין בכף החיים שהביא עוד מנהגים).

תגלחת באשה

יח. ראוי שאשה לא תסיר שערות מהפנים בג' שבועות, אלא אם כן מדובר בשערות שמתביישת לצאת מביתה ללא הסרתם (ולצורך מצוה, ראה לעיל ס"ד).

פרי חדש לחולה

יט. חולה הזקוק לפרי חדש או אשה מעוברת שרצונה לאוכלו, יכולים לאכול את הפרי החדש מבלי לברך עליו "שהחיינו" שהיא ברכת הרשות. ולא דמי למבואר בפוסקים דמי שברך ברכת הנהנין בשוגג יברך גם "שהחיינו", דשאני התם שיש לו ענין באכילה עצמה, שפיר מברך "שהחיינו" כל שהוא אוכל מאיזה טעם, אך כשאין רצונו לאכול רק שמתירין לו את האכילה מחמת חולי או מעוברת שנתאוות, אין ראוי לברך על אכילה כזו "שהחיינו", שחסרה השמחה באכילה ז"ל.

קניית כלים חדשים

כ. עד ר"ח אב כלים ובגדים שלא מברכים עליהם "שהחיינו" מותר לקנותם וללובשם מ"ז תמוז עד ר"ח אב (סי' תקנא ס"ק מה). ובגדים אלו מותר לקנותם וללובשם אע"פ שצריך לברך עליהם "הטוב והמטיב", כגון שקונה בשותפות לו ולבני משפחתו.

הליכה לים בבין המצרים

כא. לענין אם מותר ללכת לים בבין המצרים כאשר לא הלך מקודם, תמיד הורה רבינו שאין בזה בעיה, ואף אם לא הלך מקודם רשאי ללכת.

י' לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 14. י"ז רשימות האבני ישפה. י"ח הלכות ומנהגי בין המצרים עמ' לא הערה 30. י"ט הלכות ומנהגי בין המצרים עמ' לב והערה 32. פ' לקנות חכמה, בין המצרים, עמ' 5. האוה"ל מבקשי תורה קובץ מז' עמ' ה, והוסיף ששאל למה ידוע בצבור שלא, והשיב רבינו, א"כ זה שאלה ע"ז הצבור.

ספר

שערי נחמה

קיצור הלכות

תעניות, בין המצרים,

תשעה באב ואבילות החורבן

למנהג בני אשכנז, ועפ"ר הובא אף למנהג בני ספרד

יהודה בן לאאמ"ר הרחי"ג ר' נפתלי יעקב זצ"ל משזנר

איפקים תשס"ה

(וכדלעיל
'האזינו):
ל השמחה
דנא נהגו
יה כי אז
זי ביארו
שמברכים
ג מברכים
ה שמחה
הבן שיצא
הפך מדת
טינו, אבל
נגמח נפש
קריב קרבן
שהחינו.
ליו לאכול
לכריאים
נפש מזה
שהחינו,
ישים שלא
שהחינו,
מי ששכח
רכת הפרי,
נו כדי לא
נפש, היות
עת המ"ב.

י"ל אין לברך
אפשר לברך
חסידיים (סימן
העשה נמנעים
ד סימן רס"ה
שם).

בגד חדש, והביאו להלכה במ"ב (ס"ק מ"ה)
וז"ל: ולדעת המקילים דכשבתות שבין
המצרים מותר לברך שהחינו, א"כ מותר
ללבוש [בגדים] חדשים בשבתות שבין
המצרים עד ר"ח אב, אבל מר"ח ואילך
אסור אפילו בשבת. ובגדים שאינם חשובים
כ"כ שא"צ לברך עליהם שהחינו כגון
מנעלים ואנפלאות [גרביים] וכיו"ב בודאי
מותר לקנות וללבוש מ"ז בתמוז עד ר"ח,
עכ"ל. (וע"ש בשעה"צ אות מ"ח מה שתמה
על דברי הא"ר). ל

קניית חפצים יקרי ערך
ו) וכן אין לקנות חפצים יקרים שמברכים
עליהם ברכת שהחינו בימים אלו.
וכגון רווק הרוצה לקנות מכונית חדשה
לעצמו (שאו זו שמחה פרטית וצריך לברך
ברכת שהחינו על קנייתה), ימנע מלקנותה
בימים אלו. אולם, אם זו הזדמנות מיוחדת
(כגון מחיר מיוחד וכדו') ויהיה לו הפסד
מרובה אם לא יקנה, אפשר להקל. וכן אם
קונה המכונית לצורך פרנסתו, מותר (אג"מ
ח"ג סימן פ'). אכן, אם הוא בעל משפחה
וקונה המכונית גם עבור משפחתו, שאז
השמחה בקניית התפץ היא שמחה משותפת
לכמה אנשים, ודינו שצריך לברך על כך

יז. כי הקונה בגד חדש, המוכן ללבישה מיד, מברך שהחינו בשעת הקניה (סימן רכ"ג סעיפים ג' וד'). אבל אם אינו
דאוי ללבוש, כגון שצריך עדיין איזה תיקון, לא יברך שהחינו בשעת הקניה, אלא כשלוכשו בפעם הראשונה (מ"ב
שם ס"ק י"ז). וכיום, נוהגים תמיד לברך שהחינו בשעת הלבישה הראשונה ולא בשעת הקניה, משום לא פלוג (כמו
שהביא הכה"ח שם אות ל' בשם כמה אחרונים).

יח. ובפ"י מקור החסד על ס"ח (הג"ל) הביא עוד טעם לזה וז"ל: משום שיש קצת מצוה לאכול מכל פרי חדש ע'
ט"ז או"ח ס"ס רכ"ז מירושלמי סוף קדושין (והביאו בקיצור במ"ב סימן רכ"ה ס"ק י"ט) דעתיד אדם ליתן דין
והשבון על כל מה שראתה עינו ולא אכל. ר' אלעזר חשש להדא שמועתא ומצמית ליה פריטין ואכיל בהון מכל
מלה חדא כשתא [פירוש: שר"א היה עני (כראיתא בתענית כ"ה)], והיה חוסך פרוטות כמשך השנה, כדי לקנות כל
פרי חדש בעונתו ולאכול ממנו, כדי להודות להשי"ת, ע"כ.

קניית בגדים חדשים
ד) קניית בגדים חדשים, מותרת מעיקר
הדין עד ר"ח אב [וכדאיתא
בשו"ע (ס"ב): מר"ח עד התענית ממעטים
במשא ובמתן]. אכן, היות ונוהגים שלא
לברך שהחינו בימים אלו וכנ"ל, אין לחדש
בהם בגדים חשובים, כגון חליפה או מעיל
וכדומה, שמברכים עליהם שהחינו. וי"א
שהואיל ומצד הדין חיוב ברכת שהחינו
הוא בשעת הקניה [ומה שממתינים מלברך
עד הלבישה הראשונה אינו אלא מנהג"],
יש להחמיר אף לא לקנות בגדים כאלו בין
המצרים. אבל, בגדים שאינם חשובים ולא
מברכים עליהם שהחינו, כמו חולצה, מכנסים
(בלי חליפה), נעלים או גרביים וכדומה,
מותר לקנותם וללבושם גם בפעם הראשונה,
עד ר"ח אב. ל

ה) ונחלקו האחרונים, שדעת הא"ר
שההיתר (הג"ל בסעיף א')
לברך שהחינו בשבת, הוא דוקא על פרי
חדש"י, אבל במלבוש, איכא שמחה טפי
ואסור אפילו בשבת, וגם בכה"ח (אות ר"ה).
הביא להלכה שלא ללבוש בגד חדש בשבתות
אלו. אבל המג"א (ס"ק כ"א) כתב שבשבתות
בין המצרים אפשר לברך שהחינו גם על

מנחת חינוך

ברכת הטוב והמטיב (כמבואר בשו"ע או"ח סימן רכ"ג), מותר לו לברך ברכה זו בשלשת השבועות, כי אין בה שבח על הזמן, על כן יכול לקנות את המכונת. וה"ה בקניית מזוג למשפחתו. ובקובץ מבית לוי הובא, שאף שמעיקר הדין ה"ז מותר מ"מ כדאי להמנע במדת האפשר, מקניית דברים חשובים שראוי לברך עליהם שהחיינו, אף אם אינו מברך.

אולם כ"ז הוא רק עד ר"ח אב, אבל מר"ח אב ואילך, אין לקנות אף דברים אלו (כדלהלן שער ג' פרק ב').

תפירת בגדים חדשים

זע (ז) לתפור בבית בגד חדש, אם הוא בגד שאינו חשוב שאין מברכים עליו שהחיינו, הרי כמו שמותר לקנותו כך מותר גם לתפורו. ובגד חשוב שמברכים עליו שהחיינו, אפשר לתפורו [עד ר"ח] אבל בלי להשלימו, אלא להשאיר את הגמר עד אחר תשעה באב. ואם נחוץ ללבוש את הבגד אפשר אף לגמרו, וללבושו בפעם הראשונה באחת משתי השבתות הראשונות של שלשת השבועות [אבל לא בשבתות שאחר ר"ח אב], ולברך עליו שהחיינו בשבת.

א. מנהג כל ישראל להמנע מלברך שהחיינו כימי בין המצרים על פרי חדש או בגד חדש. אבל בכרית מילה או פדין הבן, מברך שהחיינו כרגיל.

ב. בגד חדש, אם הוא בגד פשוט שאין מברכים עליו שהחיינו, כגון חולצה, נעלים או גרבים וכדומה, אפשר לקנותו וללבושו עד ר"ח אב.

אבל בגד חשוב שמברכים עליו שהחיינו, עדיף שלא לקנותו מי"ז בתמוז ואילך. ואם נחוץ לקנותו, אפשר לקנותו ולא ללבושו עד אחר תשעה באב, ויברך שהחיינו כשלוכשו. אכן אם נחוץ לו מאוד, אפשר להקל וללבושו בשבת עד ר"ח אב, ויברך עליו שהחיינו.

אולם, צריך ללבושו בפעם הראשונה רק בשבת עצמה ולא לפני כניסת שבת, כי אין לברך שהחיינו לפני שבת אלא רק בשבת עצמה (כן הביא בס' אורחות חיים החדש) ונראה שאם יקבל שבת על עצמו (אחר שהתפלל מנחה) יכול ללבוש את הבגד אף לפני שקיעת החמה י"ט. ומר"ח ואילך אין

יט. איתא בשו"ע (סי' רכ"ג סעיף ג' וד') שהקונה בגד חדש, מברך עליו שהחיינו וגם מלביש ערומים כשילבשו בפעם הראשונה. ואף שכבר בירך בשחרית מלביש ערומים, חוזר ומברך כשלוכשו.

וכתב המשנה ברורה (שם ס"ק י"ח) שמקודם יברך שהחיינו, ואח"כ מלביש ערומים. ואם לובש הבגד בבוקר לפני תפלת שחרית, יוצא בכרכת מלביש ערומים שמברך בכרכת השחר, ע"כ. וצריך להזהר לא לברך פעמיים מלביש ערומים בבוקר, כי זו תהיה ברכה לבטלה.

אמנם, אף שברכה זו הובאה בשו"ע וכנ"ל, יש עדות וחוגים שלא נוהגים לברך ברכת מלביש ערומים על לבישת בגד חדש (וכמו שהביא הכה"ח שם אות ל"ב בשם הבן איש חי ועוד). אולם מנהגנו הוא כהשו"ע והמ"ב לברך ברכת מלביש ערומים על בגד חדש. וכ"כ החיי אדם (כלל ס"ב ה"ב), והקיצור שולחן ערוך (סימן ג"ט סעיף ח') והערוך השלחן (סי' רכ"ג סעיף ו'). והרצתה לצאת ידי כל הדעות יכול ללבושו בפעם הראשונה בבוקר ולפוטרו בכרכת השחר כנ"ל. אכן אם רוצה ללבושו בכניסת שבת לכבוד שבת, צריך לברך שתי הכרכות.

ללבוש בגדים פשוטים שאי ג. פרי חדש, ו ואילך. אול באב או שקינ אותו, אם ניתן יאכלנו בשבת שהחיינו. אולם בערב תשעה בז

א) איתא בשו"ע (י"ח) בתמוז עד ט' שעות עד ט' מירי שולט"פ, (ס"ק ק"ב) מד' מסוף ד' עד ס' אלו שלא לילן

כ. שמו של מין שד כא. הנה במדרש במ עד סוף תשע שעות, סוף תשע, ור' לוי כ דעה כמו שהביא הנ בפסוק כתוב מקטבי וזה דעת המדרש הנ לאחר כך. משא"כ ל כב. דאיתא במדרש וכתב בפ"י תפארת צ ולא בשם חמה. וזה תביאנו ההשגחה אצ

בעזהשׁיית

זה השער לד' צדיקים יבואו בו

שׁו"ת

מקדש ישראל

[והזמנים]

על הלכות המצויות

בימי בין המצרים

ב' חלקים

ח"א. פסקי הלכות ח"ב. בירורי הלכות

מהדורת

אברהם פנחס

בערקאוויטש

כל אלה חוברו יחדיו בעזרת ד' יתברך ויתעלה

ע"י הצעיר באלפי

ישראל דוד הארפענעם

רב דביהמ"ד "ישראל והזמנים"

מח"ס ישראל והזמנים ג"ח, שו"ת ויברך דוד ב"ח

ספד חינוך ישראל, ס' נשמת ישראל

שו"ת נשמת שבת ז' חלקים

שו"ת מקדש ישראל ח"ח

ושא"ס

מהדורה חדשה מורחבת

שנת תשע"ד לפ"ק

ברוקלין ניו

סימן ס"ה

שאלה - מהו לקנות בהט' ימים כלי הבית וכלי השתמשות כגון מקרר (פרידזשידע"ר) תנור (געז-רענטש) מיקסער וכו'.

תשובה - נראה שיש להקל אם יש צורך [ולהרווחה

בעלמא יש לאסור] אבל לכתחלה נמנעים. דאף דאסור לקנות כלי כסף וזהב ומו"מ של שמחה (כצרכי חופה) הני מילי דברים שאינו אלא להרווחה בעלמא, אבל אוט"ו לא מיבעיא מי שקונה לצורך מסחרו פשיטא דשרי, אלא אף הקונה קא"ר לצרכיו הפרטיים אינו בגדר הרווחה, אלא לפי המצב החיים של עכשיו צריכין לו לצורך החיים וליסע בו למסחרו או להקאנטר"י, ודמי לכלי בית הצריכין לו, ומה שמצינו בשו"ע (סעיף ז') שאסור לקנות בגדים חדשים (והטעם בלבוש ובגד"א משום שממעטין בשמחה) ← יש לחלק דדוקא בגדים, לא שאר חפצים, ומצאתי כן בס' לקט יושר שמיקל לקנות שאר כלי הבית (מלבד מלבושים), וכן מצאתי בשו"ת לבושי מרדכי (עדחשו"ע סוס"י קפ"ה) שלא מצא איסור ??לקנות - לטבול כלים חדשים באלו הימים ולהשתמש בהם.

← אבל כסידור היעב"ץ ראיתי שאסור לקנות כלי הבית ותשמישי הבית החביבים עליו (אפילו ישנים אם הם חדשים אצלו).

ולהלכה היות שאינו אלא מירי דרבנן שהם ממנהגא בעלמא המיקל

שפיר עבד, וי"ל שאף היעב"ץ לא אסור אלא כלים "החביבים עליו ביותר", מיהו אף שכתבנו שיש להקל כהלקט יושר הג"ל, אבל כמדומני שמנהג העולם להחמיר בדבר, שאין קונים כלי הבית גם ההכרחיים ביותר לימים אלו, אבל שמעתי מאיזה מורה הוראות שאין מורים ובאים כדברי היעב"ץ, שוב ראיתי בקובץ מבית לוי (גליון י"ג ע' כ"ז) משמיה דבעל שבט הלוי שליט"א לאסור קניית מכונית ומכונת כביסה ועירקאנדישע"ן, גם הלום ראיתי בקו"ג גם אני אודך ח"ג (אות קט"ו) משם הגר"ק שליט"א שמי שהזמין מקרר לפני הג' שבועות אבל הגיע לביתו בהט' ימים נכון שלא יזכה בו ולא ישחמש בו עד אחר ת"ב וצ"ע, ואולי דמיררי ממי שיש לו עדיין מקרר רק הזמין גדול יותר (או משוכלל יותר) דהוי שמחה יתירה, ולענ"ד להקל לעת הצורך, אבל לא להרווחה בעלמא.

מיהו יתכן שאסור לקנות כלים (אפילו שאינם כלי כסף וזהב) בשביל מתנה לקראת שמחה וכיו"ב.

* * *

סימן ס"ו

שאלה - מהו לקנות אוט"ו → (קא"ר-טרא"ק) בהט' ימים.

ואת"ל לאיסור מהו כששוכרו על משך שנה או שנתיים (ליעס"ן בלע"ז), ומהו במי שהליע"ס שלו כלתה באלו

הימים אי מותר להחזיר וליקח חדשה.

תשובה - נראה שיש

(כשהוא לצורך) או בשביל מניעת הפסד א מיבעיא מי שקונה לצורך מס שהוא מוביל סחורה ממקום ל שהוא סעליסמא"ן והוא צרי ממקום למקום) פשיטא דשרי, הקונה קא"ר לצרכיו הפרטיים בגדר הרווחה, אלא לפי המצב עכשיו צריכין לו לצורך החיים למסחרו או להקאנטר"י, ודמי הצריכים לו שכתבנו בסימן הג להקל לעת הצורך לקנותם [אבל להמתירים לקנות כלי בית חדש מלבושים] אולי דבר גדול כזה ש רק אחת ולהרבה שנים ויש שמו בקנייתו כו"ע סבירא להו לאיני אכתי יש לדון מצד ברכת שהחי הקונה כלים חשובים צריך לב שהחיינו כמבואר בשו"ע (או"ח ס"ג) [מיהו אולי דעל כלים שה בשביל פרנסתו אינו צריך לג שהחיינו, דק על כלים שמשו לצורך הנאת גופו הוא דמברך דבזה יש להאדם ממנו שמחה, הנחוצים לצורך מסחרו דאין לתענוג הגוף אין בזה שמחה, היכי תימצי להרווחת ממון, שי לקנות מהממון שמרוויח כ החשובים], מיהו נראה דאם יהיה לו הפסד (כגון שיצטרך לשכור אוטו בשביל צרכיו וכדו

למנוע בשביל ברכת שהחיינו (שרק בדבר הממתין אמרינן ליה שימתין עד לאחר ת"ב לברך אז שהחיינו), ובפרט שכמדומה שהמנהג שלא לברך שהחיינו על קניית קאר חדש.

→ **אבל** מי שיש לו כבר אוטו ורק רוצה לקנות חדשה הנאה לשם הרווחה או נוי ויופי נראה דאסור שבכה"ג הוא בכלל מו"מ של שמחה, וכן אברך תומ"י לאחר נישואין שעדיין אין לו הכרח באוטו וקונה רק להרווחה בעלמא נראה דאסור לקנותו באלו הימים (מלבד אלו הדרין חוץ לעיר בשכונת קטנות ששם הביהכ"ג והביהמ"ד והחננויות רחוקין מבית דירתו וקשה לו להגיע שמה בלא אוטו).

→ **אבל** לשיטת היעב"ץ שאסור לקנות כלי הבית ותשמישי הכית החביבים עליו (אפילו ישנים אם הם חדשים אצלו) יהא אסור לקנות קא"ר לצורך שימוש הפרטי, שהוא דבר החביב עליו, אמנם אכתי נראה דיודה דאוטו לצורך מסחרו מותר, ובפרט אם יגיע לו הפסד מזה (שיצטרך במקום זה לשכור אוטו).

שו"ר שבשו"ת אג"מ (או"ח ח"ג סי' פ') דן בזה מצד ברכת שהחיינו (שהקונה כלים חדשים צריך לברך שהחיינו) וכי ג"כ דלא מיבעיא דטרא"ק מותר לקנות, דודאי אינו אלא לשם מסחר, אלא אף קאר אם הוא לצורך פרנסתו דמותר, ומצד ברכת שהחיינו יברך אחר ת"ב (שאינן לבטל את האדם ממלאכתו משום ברכת שהחיינו), אבל הקונה לשם תענוג באמת יש לאסור מי"ז בתמוז מצד

הימים אי מותר להחזיר אוטו זה וליקח חדשה.

תשובה - נראה שיש להקל (כשהוא לצורך פרנסתו,

או בשביל מניעת הפסד אחר). לא מיבעיא מי שקונה לצורך מסחרו (כגון שהוא מוביל סחורה ממקום למקום, או שהוא סעליסמא"ן והוא צריך לנסוע ממקום למקום) פשיטא דשרי, אלא אף הקונה קא"ר לצרכיו הפרטיים מ"מ אינו בגדר הרווחה, אלא לפי המצב החיים של עכשיו צריכין לו לצורך החיים וליסע בו למסחרו או להקאנטר"י, ודמי לכלי בית הצריכים לו שכתבנו בסימן הקודם שיש להקל לעת הצורך לקנותם [אבל אולי אף להמתירים לקנות כלי בית חדשים (שאינן מלבושים) אולי דבר גדול כזה שאין קונים רק אחת ולהרכיב שנים ויש שמחה מרובה בקנייתו כו"ע סבירא להו לאיסור], אבל אכתי יש לדון מצד ברכת שהחיינו, שהרי הקונה כלים חשובים צריך לברך עליהן שהחיינו כמבואר בשו"ע (או"ח סי' רכ"ג ס"ג) [מיהו אולי דעל כלים שהאדם קונה בשביל פרנסתו אינו צריך לברך עליה שהחיינו, דרק על כלים שמשמש בהם לצורך הנאת גופו הוא דמברך שהחיינו דבזה יש להאדם ממנו שמחה, לא בכלים הנחוצים לצורך מסחריו דאינן עשויין לתענוג הגוף אין בזה שמחה, שהוא רק היכי תימצי להרווחת ממון, שיוכל אח"כ לקנות מהממון שמרווח כלי הבית החשובים], מיהו נראה דאם בלא הכי יהיה לו הפסד (כגון שיצטרך במקומו לשכור אוטו בשביל צרכיו וכדומה) אי"צ

ז אסור
מיהו
ישר
העולם
ית גם
זמעת
ובאים
מבית
י שבת
זכונת
הלום
קט"ו)
זהזמן
לכיתו
שחמש
י מי
ל יותר
יתירה,
ל לא

(אפילו)
בשביל

אוטו
בהט'

י על
לע"ז),
באלו

ברכת שהחיינו, אלא שאם יש לו אשה ובנים שגם הם נהנים ממנו (מן האוטו) שאז מברך הטוב והמטיב (שזה מותר לברך באלו הימים) אז אינו אסור אלא מר"ח ואילך, משום דזה דמי לבנין של שמחה, (ואין לקנות שום דבר חשוב ואבנים טובות) מיהו לענין להקל אף באלו הימים שלא דמי לבנין של שמחה כאמור, ובנוגע מה שכי' לדון מצד ברכת שהחיינו כמדומה שאין נוהגין היום לברך ברכת שהחיינו על קניית קאר חדש.

עוד נראה שאותן שאין קניין קאר בקנין עולמי רק בקנין לזמן (ליע"ס בלע"ז) בזה לא שייך לברך שהחיינו מאחר שהוא מחוייב להחזירו בכלות הזמן, ואולי שאף אם קונהו להרווחה בעלמא מותר מאחר שאין הדבר קנוי לו, ולא מצינו בפוסקים רק האוסרים "לקנות" כל בית החביבים, לא שלא "לשכור", וכן נראה דהלוקח אוטו על ליע"ס אין מברכין שהחיינו (דרך על קנין מברכין לא על שכירות שאינו שלו כלל), וכן לא שייך הטעם משום שמחה דאין בזה שמחה כל כך, מאחר שאינו קנוי לו.

ולקנות אוטו ישן ומשומש בלאו כל הני טעמא נראה דמותר, שאין בקנייתם משום שמחה [אם לא מצד ברכת שהחיינו דמבואר בשו"ע (סי' רכ"ג ס"ג) דאפילו על קניית כלים ישנים אם הם חדשים אצלו מברך עלה שהחיינו, אבל כבר כתבנו שאין המנהג בזמנינו בכה"ג לברך שהחיינו], אבל בסידור היעב"ץ ראיתי שאוסר אף קניית בגדים ישנים אם אצלו הם חדשים, אבל לענין שלהחמיר

כן בקניית כלים (החביבים עליו) הוא חומרא יתירה. L

* * *

סימן ס"ז

ד שאלה - מהו לקנות עיר-קאנדישין (המקרה), ומהו וואש-מאשיין (מכונת כביסה).

תשובה - אם החום גדול מותר לקנות עיר-קאנדישין, ובנוגע וואש-מאשיין תלוי לפי הצורך. נראה דעיר-קאנדישע"ן אם החום גדול בימים האלו אף היעב"ץ האוסר קניית כלי הבית החביבים עליו דשרי, דמה דלרחוץ עצמו כשנתמלא גופו זיעה מותר מטעם דלא חשיב לשם תענוג (עי' בדברינו בסי' קנ"ה) כל שכן דלמנוע ממנו הזיעה לא חשיב ענין תענוג ושמחה, ושפיר דמי, כל שכן לבעל תרה"ד בלקט יושר הג"ל והלבו"מ שבכלל מתירים לקנות שאר מיני כלי הבית (מלבד מלבושים).

אבל וואש-מאשיין נראה דלכו"ע אסור לקנות דהא ממילא אסור לכבס באלו הימים, ונמצא שאינן כלי הבית הנצרכים לו כעת לשימוש, מיהו אם יש לו ילדים קטנים בבית ואי אפשר לו להסתדר בלאו הכי נראה שרשאי לקנות, דמאחר שבזמנינו אין רגילין לכבס ביד הוא טירחה גדולה לאדם לחייבו לכבס ביד, ומסתבר דאף היעב"ץ לא קאמר בכגון דא בדבר שצריך לו בהכרח לפי

שעה ממש, מיהו אם יוכלו אצל שכן או לילך למכבו באופן שלא יהיה לו מזהו הראוי להחמיר כן, שו"ר ישראל (פישער, ת"ח סי' בזה) בנוגע מי שצריך לו הט' ימים) וכי ליעץ שישינו ימים אלו יעו"ש, וצ"ע אם ממון כשביל כך, וכן צ"ע ו שם שלא ישלם רק חצי שוי וכה רק חציו, שחצי כלי באלו הימים (ואחר ת"ב יש השניה) יעו"ש, דכיון דהמו במלוה הרי כולה קנויה לו שהמוכר אינו מסכים למכ

עוד נשאלתי מהו וויניזשען-בליינד"ס אלו, השבתי אם הוא צו החלונות או הוא מכלל ו ומותר, אבל אם יש לו רי חדשים הנאים אסור כמו (ולמקו"ח הג"ל שמתיר לסי מותר).

* * *

סימן ס"ד

שאלה - מהו לקנות

חדר השני בעד-רום סע"ט, ו דיינינג-רום סז

ומהו לקנות אר (ספרים-שאפע) ו

תשובה - אסור (כבנין של ציור וכיור). נראה דמעב"ל לחדר השינה הנקרא בעד-רום סע"ט לכאורה לפי דברינו הנ"ל שהדין נוטה דשפיר דמי לקנות כלי הבית החביבים עליו שצריכין לו לצורך שימושו היה מקום להקל גם בזה, ולא דמי לבנין של ציור וכיור דאסור דהתם אינו אלא להרווחה בעלמא, אבל זה הלא צריכין לתשמיש הדירה, (אמנם מי שיש לו ישנים וקונה חדשים לשם נוי באמת אסור כמו"מ של שמחה), אמנם לדי' היעב"ץ הנ"ל לעולם אסור.

ולקנות דיינינג-רום סע"ט נראה פשוט דאסור לכו"ע שזה אינו אלא לשם לנוי ולהרווחה (לא לצורך שימוש) שהרי לכל אדם יש שלחן בבית המטבחיים לצורך האכילה.

גם נשאלתי אי מותר לקנות ארגז ספרים (ספרים-שאפע) חדשה, והשבתי דהעשויה מחומר פשוט (לא לשם נוי) ודאי דשרי אף להיעב"ץ דהוה כצרכי מצוה ומבואר ברמ"א בס"ב דאף בנין של שמחה (דאסור מדינא דגמ' לכו"ע) מותר לצורך מצוה, כל שכן זה, אמנם מה שהונהג בזמנינו לקנות העשויים מעצים יקרים לשם תכשיט ונוי הבית יש לאסור כמו"מ של שמחה.

לקנותם לצורך חתן וכלה

אם יש חשש שבלא"ה לא יגיע לקראת החתונה מותר. לצורך חתן וכלה נראה להקל ראשית דצרכי נישואין מותר עמג"א סק"ח, ולא דמי לצרכי חופה

שעה ממש, מיהו אם יכול לסדר לכבס אצל שכן או לילך למכבסה (לאנדר"י) באופן שלא יהיה לו מזה הפסד גדול מן הראוי להחמיר כן. שו"ר בשו"ת אבן ישראל (פישער, ח"ה סי' מ"א) שנשאל בזה (בנוגע מי שצריך לו תומ"י לאחר הט' ימים) וכ' ליעץ שישכור מכונה על ימים אלו יעו"ש, וצ"ע אם חייב להפסיד ממון בשביל כך, וכן צ"ע מה שכתב עוד שם שלא ישלם רק חצי שויה דנמצא שלא זכה רק חציו, שחצי כלי מותר לקנות באלו הימים (ואחר ת"ב ישלם בעד חציו השניה) יעו"ש, דכיון דהמוכר זקפן עליו במלוה הרי כולה קנויה לו, ועוד שודאי שהמוכר אינו מסכים למכור רק חציו.

עוד נשאלתי מהו לקנות וויניזשען-בליינד"ס חדשה כימים אלו, השבתי אם הוא צריך לו לכסות החלונות או הוא מכלל תשמיש דירתו ומותר, אבל אם יש לו רק רוצה לקנות חדשים הנאים אסור כמו שאסרו לצייר (ולמקו"ח הנ"ל שמתיר לסייד ולצייר אולי מותר).

L * * *

סימן ס"ח

74 שאלה - מהו לקנות מעב"ל של

חדר השינה (כלע"ז בעד-רום סע"ט), ומהו לקנות דיינינג-רום סע"ט.

ומהו לקנות ארגז ספרים (ספרים-שאפע) חדשה.

ים עליו) הוא .

יר-קאנדישין זהו וואש-יטה).

גדול מותר ד-קאנדישין, תלוי לפי ע"ן אם החום עב"ץ האוסר עליו דשרי, א' גופו זיעה ס תענוג (ע' למנוע ממנו נוג ושמחה, דה"ד בלקט לל מתירים בית (מלבד

כו"ע אסור וסור לכבס כלי הבית יהו אם יש אפשר לו זאי לקנות, לכבס ביד יבו לכבס לא קאמר זכרח לפי

דאסור משום משא ומתן של שמחה, דהתם המדובר בדברים שאין החתן והכלה צריכין להם לאחר החתונה לשם השתמשות, ואינו אלא לשם שמחת החופה, אבל דברים שיהיי צריכין להן לצורך גופם או לצורך דירתם אח"כ מותר, שאין זה גדר משא ומתן של שמחה (ומה"ט מותר לקנות להם כל כלי תשמיש דירתם, אף שלא ישתמשו בהן עכשיו), ונראה דזה מותר אף להיעב"ץ מאחר שאין מתחילין להשתמש בהן עכשיו ועדיין אין נכנסין לדירתם, וכן נדפס כעת בס' חוט שני (להגר"נ קרליץ, ע' שכ"ה) דמותר לקנות צרכי חו"כ בביהמ"צ אם החתונה תתעכב על ידי כך.

דיותר מזה ראיתי בס' ילקוט מעם לועז (ע' רצ"ט) דמי שעדיין אין לו אשה ובנים, והוא רוצה לינשא, ואין לו מקום לדור שמותר לו לבנות אפילו בנין של שמחה.

עוד יש סברא לומר דכעת שהורי החו"כ קונים ומסדרים תשמישי הדירה בשביל בניהם יש לומר דמותרין ההורים לקנות הכל בשביל חתן וכלה, אפילו מלבושים, דאין להם שמחה כל כך במה שקונים להזוג, שהרי הם לא ישתמשו בו כלל, ורק לצורך עצמם אסורים לקנות, ודמי למה שכתבנו דמותר לבנות בנין של ציור וכיור בשביל אחרים לצורך מסחר [ואף שאסור לההורים לקנות לבני משפחתם הדרים עמם בבית אף שהם עצמן לא יהנו מזה, י"ל דשאני התם שהם בעצמן מתכבדים בכבוד צאצאיהם שבבית (אם מלובשים בטוב וכדומה) לא בכה"ג

שהזוג עומדים לצאת מביתם, וכשקונים עכשיו מצניעים אותם מיר בקופסאות להובילם לדירת הזוג, ודוק], וכמו כן רהיטים שבכלל לא יהיה מצוי אצלם בביתם (רק בדירת הזוג), מיהו בשביל שאנו מדמים לא נעשה מעשה מלבד כשיש עוד סניף להתירא, ולפי מה שכתבנו בס' ס"א ב עפ"ד בעל אנר"מ ז"ל להקל לסייד דירה של חתן כלה, נראה דה"ה בזה.

L

* * *

סימן ס"ט

שאלה - כנ"ל מהו לילך לחנויות שמוכרים רהיטים (מעב"ל) יקרים כדי לחפש ולהתבונן לראות מה לקנות לאחר אלו הימים.

מהו לילך לחנויות שמוכרים כלי כסף כדי לחפש ולראות מה שיכולין לקנות על מנת לקנות לאחר הט' ימים.

תשובה - אין להקל. לכאורה מאחר שאינו קונה עכשיו אין מקום לאסור, דאיננו בגדר "משא ומתן" של שמחה, כל זמן שלא קנאוהו, וממילא שנראה שכמו כן מותר לו לבקש מבעל החנות שישום אותו הצדה בשבילו בהבטחה שהוא עתיד לקנותו לאחר הט' ימים, מאחר שסוף כל סוף עדיין לא קנהו, ואינו גמר השמחה עדיין.

אמנם יש לדון לאיסור ממה שמביא המג"א (בסק"ז) משם המהרי"ל

→

דהסרסורים לא ישאו כלי בעיר משום דשמחה הוא הכלים והתכשיטין עיי המהרי"ל יוצא דבכלל אסור הימים בכלי כסף וזהב ש לעצמו כשרואה אלו הכלים המג"א והפמ"ג משמע דל שרי, ואולי משום שהוא י מותר, משא"כ לרואים י לדחוק ולומר דיש למנוע כ בידם כלי כסף וזהב כפו שמחה יש גם ככו

ולהנ"ל נראה דאסור באל לראות בחלונות הגדולים כלי כסף וזה (דזשולערי) דברים יקרים בלע"ז ווינדאו-שאנ

האם יש לכסות חלון ד כסף וזהב

ונראה דעל פי הג"ל דבעי כסף בשכונה של

לכסות עם התריסין (הגע"י) ראייה של חנותו, כדי שלא להסתכל בכלי כסף המנו חנותו, ולא יניחם פתוח וליראות לבי אדם העוברי שכן שבמכיוון לא ידליג שאצל החלון

ועל פי הג"ל יש מקום לה מחוייב לכסות את הא כלי כסף (הנקרא טשיינע-ג שהוא נהנה ושמח בראי מיהו יש לחלק דכיון שהו

ימות השנה אינו משים לבו להדיא לראות להסתכל בהם, ואפילו אם יסתכל אינה נהנה מהם כל כך כיון שהוא כבר רגיל בראייתם, ודוקא לסרסר בכלי כסף חדשים הוא דאסור.

ליתן איינגאב"ע על רהיטים (דיפאזע"ט)

והלום נשאלתי מהו ליתן באלו הימים איינגאב"ע (דיפאזע"ט בלע"ז) על כלים הנ"ל (האסורים לקנות), ודנתי להקל שאולי איסור קנייתם הוא רק כשגם מביאם תומ"י לביתו, והוא שמח בראייתו, משא"כ כשעדיין הוא בהחנות, ובפרט כשעדיין צריכין לגמור תיקוניו וכו', כל שכן כשעדיין לא פרע כל המעות שאף אם רוצה ליקחו לביתו לא ירשהו המוכר עד שיסלק כל דמיו ודאי דשרי, וכל זמן שהבעה"ב עייל ונפיק אזוזי לא קנה בקנין כסף גרידא, ואין קנין לחצאין, וליתר שאת יכוון בדעתו שאינו רוצה לזכות בו עכשיו בתורת קנין כסף ונתינת מקצת דמים.

לקבלם לביתו באלו הימים

ונשאלתי מי שהזמין לפני ימים אלו רהיטים וארונות של ציור וכיור, ונתאחרו והגיעו לביתו באלו הימים האם רשאי לקבלם, ופשטות שאם כבר שילם בעדם מקודם אז כבר נגמר לגמרי הקנין לפני ימים אלו, ואין איסור במה שמניח שיכניסוהו לביתו, ולא דמי לבנין של ציור וכיור, אבל מ"מ מן הראוי להחמיר כיון שבמציאות מתענגים הרבה בראייתו, והמג"א מחמיר אף לראות כלי כסף וזהב שאצל סרסור.

דהסרסורים לא ישאו כלי כסף לסרסר בעיר משום דשמחה הוא להם ברואים הכלים והתכשיטין עיי"ש [ומלשון המהרי"ל יוצא דבכלל אסור לסרסר באלו הימים בכלי כסף וזהב ששמחה הוא לו לעצמו כשרואה אלו הכלים, אמנם מלשון המג"א והפמ"ג משמע דלסרסר לעכו"ם שרי, ואולי משום שהוא לצורך פרנסתו מותר, משא"כ לרואים ישראלים], ויש לדחוק ולומר דיש למנוע מלישא ולהביא בידם כלי כסף וזהב בפרהסיא (דקצת שמחה יש גם בכה"ג).

ולהנ"ל נראה דאסור באלו הימים לילך לראות בחלונות של החנותים הגדולים כלי כסף וזהב ותכשיטים (דושולערי) דברים יקרים ונאים (הנקרא בלע"ז ווינדאו-שאפיני"ג).

האם יש לכסות חלון ראייה של כלי כסף וזהב

ונראה דעל פי הנ"ל דבעל חנות של כלי כסף בשכונת של יהודים צריך לכסות עם התריסין (הגע"ט) את החלון ראייה של חנותו, כדי שלא יבואו יהודים להסתכל בכלי כסף המסודרים בחלון חנותו, ולא יניחם פתוח כדי לראות וליראות לבי אדם העוברים ושבים, וכל שכן שבמכיוון לא ידליק את האורות שאצל החלון.

ועל פי הנ"ל יש מקום להסתפק אם אדם מחוייב לכסות את הארון (ראייה) של כלי כסף (הנקרא טשיינע-קלאזעט) מאחר שהוא נהנה ושמח בראיית הכלי כסף, מיהו יש לחלק דכיון שהוא רגיל בכך כל

וכשקונים בקופסאות, וכמו כן יוצאי אצלם יהו בשביל: שיה מלבד ולפי מה: על אגר"מ כלה, נראה

להחיות (מעב"ל) לראות ימים.

כלי כסף שיכולין אחר הט'

רה מאחר אין מקום מתן של וממילא קש מבעל בשבילו: אחר הט' לא קנהו,

שמביא המהרי"ל

שו"ר בס' חוט שני (להגר"ג קרליץ, ע' שכ"ה) שמי שהזמין רהיטים לפני ר"ח מג"א ורוצים להביאם לביתו אח"כ מותר לקבלם ואי"צ לעשות השתדלות לסרב לקבלם, כיון דעיקר המשא ומתן כבר נעשה בשעת הקניה, וסתם ולא פירש אי מיירי שכבר שילם מקודם את כל דמיו [נהגה. וצ"ע לדבריו אי מותר אפילו לא נתן עדיין שום הקדמת מעות (דיפאזע"ט) ומשלם סי-או-די, או לא התיר א"כ כבר שילם מראש את כל מחירו].

***

סימן ע'

שאלה - מהו לעשות נוי סוכה (שטערן'ס) בהט' ימים.

תשובה - יש למנוע. לכאורה היה נראה לאיסור משום דהו"ל כבנין של ציור וכיור דאסור באלו הימים, ומסתבר דלאו דוקא "בנין" של ציור, אלא ה"ה כל דבר התעסקות בציור וכיור הוא בכלל האיסור, וכמש"כ בס' כף החיים (סקכ"ו) משם ס' בן איש חי שגם מה שעושין בעצים במלאכת הנגרים אסור [וצע"ק ממה שכ' המג"א סקכ"ג להתיר לעשות הקרויג'ין שאורגין בעצים דלאו בגד הוא].

ואין להקל משום דהוי לצרכי מצוה (לקיים זה קלי ואנוהו, וכדאיתא במשנה עיטרה בכרמים וכו') ומבואר ברמ"א (ס"ב) דלצורך מצוה מותר בנין וכיור של שמחה, די"ל דמאחר שעדיין יש

זמן רב לחג ואפשר לעשותו אחר כך (או לפני כך), ולא עדיף מכניית בית חתנות לבנו דמבואר בפוסקים שאף אם עדיין לא קיים בנו מצות פו"ר אינו מותר א"כ נושא אשה מיד אחר ת"ב.

ועוד די"א דאינו מותר בנין לצורך מצוה אלא לצורך מצוה דרבים כלשון המג"א (סוסק"ו) עיי"ש בהגהות ברוך טעם.

אבל נראה דאם אין לנשים מה לעשות ומבקשות להתעסק באיזה דבר (שלא יהיו יושבות ושוממין, דבטלה מביא לידי שעמום) מוטב להתיר זה שהוא צרכי מצוה, וכעין מה שכ' בשו"ת ויען יוסף להתיר מה"ט לנשים תיקון בגדים (אלא שלא יגמרו תיקון הבגד).

וככל הנ"ל במה שנשאלתי מהו לארוג גאבליי"ן להשתמש בו בתורת נוי סוכה, מיהו אולי דבזה יש להקל יותר כיון דעיקר איסור אריגת גאבליי"ן דעלמא לא ברירא דאסורה באלו הימים, ע' בדברינו בס' ק"ח, על כן עכ"פ לצורך מצוה קיל טפי.

מיהו במי שאין לו זמן רק עתה לעשיית נוי סוכה (כגון שרק באלו הימים היא נמצאת בחופש בקאנטרי או בבית מלון וכדומה) שפיר יש מקום לדון להתיר לה לפי הנ"ל דהוי כבנין של מצוה [ובעיקר אריגת גאבליי"ן באלו הימים ע' בדברינו בס' ק"ח].

***

סימן ע"א

שאלה - אי מותר בהט' לקצוץ העשבים והקטנות שלפני הבתים בצורה

תשובה - למנוע, אם לא חשש קלקול והפנ לדמותו לאיסור (אבורנקי של דהיינו) לנטוע לצל או מיני הדס ו והכי נמי בזה שקוצצין העשבים ו הקטנות לשם נוי ויופי שיש לאסו לי שנוטע אילנות ועשבים חדשי דאסור, ומה לי מה שמטפל בו והעשבים שכבר יש לו לעשור ומהודרים, והוא בכלל ממעטין ב שמחה [וזה דלא כמש"כ בשו"ת אפרים ח"א סי' שע"ד] להתיר, דלא אסרו רק נטיעה, הובא בנ תשובות].

ויל"ע מהו כששכר על כל השנ עכו"ם (הנקרא גארדנע"ר לטפל בעשבו ויאלנותיו (ב) ונודמנו לבוא בימים אלו (לפי סדו אי מותר להניחם לעשות הטיפוי אלו, ולכאורה יש לאסור לפי המג"א דאם שכר נכרי בקבלנו (לצבוע) ולסייד ביתו יש להשת' ימשיך פעולתו בימים אלו (ומ להוסיף לו דבר מיעוט שיטכים ו ה"ה בזה שיש יותר פרהסי

ופשוט שאם יש חשש שיחקק לא יטפל בהם דמותר ב דכללא של דבר כל דבר שהוא דו מותר לעשות בימים אלו

סימן ע"א

שאלה - אי מותר בהט' ימים לקצוץ העשבים והאילנות הקטנות שלפני הכתים בצורה נאה.

תשובה - למנוע, אם לא במקום

חשש קלקול והפסד. יש לדמותו לאיסור (אבורנקי של מלכים, דהיינו) לנטוע לצל או מיני הדס ואהלים, והכי נמי בזה שקוצצין העשבים והאילנות הקטנות לשם נוי ויופי שיש לאסור, דמה לי שנטוע אילנות ועשבים חדשים ליופי דאסור, ומה לי מה שמטפל בהאילנות והעשבים שכבר יש לו לעשותן יפים ומהודרים, והוא בכלל ממעטין כבנין של שמחה [וזה דלא כמש"כ בשו"ת רבבות אפרים ח"א סי' שע"ד] להתיר, מטעם דלא אסרו רק נטיעה, הובא בס' פסקי תשובות].

ויל"ע מהו כששכר על כל השנה חברת עכו"ם (הנקרא גארדנער בלע"ז) לטפל בעשביו ואילנותיו (בקבלנות) ונזדמנו לבוא בימים אלו (לפי סדר שלהם) אי מותר להניחם לעשות הטיפול בימים אלו, ולכאורה יש לאסור לפי מה שכי' המג"א דאם שכר נכרי בקבלנות לצייר (לצבוע) ולסייד ביתו יש להשתדל שלא ימשיך פעולתו בימים אלו (ומן הראוי להוסיף לו דבר מיעוט שיסכים להפסיק) וה"ה בזה שיש יותר פרהסיא.

ופשוט שאם יש חשש שיתקלקלו אם לא יטפל בהם דמותר בכל אופן, דכללא של דבר כל דבר שהוא דבר האבד מותר לעשות בימים אלו.

והלום ראיתי בשו"ת פאת שדך (ח"ב חאו"ח סי' ק"כ) שמותר לגזום עשבי נוי אף ע"י ישראל אם גוזמין אותן בכל שבוע (כל שכן בגוי שעושה מעצמו) דמ"ש מכיבוד וריבוץ, אבל מנהג ישראל קדושים למנוע יעו"ש, ול"י למה לא דמי לבנין של שמחה, ול"ד לכיבוד וריבוץ שהוא להסיר הלכלוך, משא"כ זה שהוא רק לשם הנאה ושמחה.

L *

שאלה - מהו לילך לפאר"ק ששם רואים נטיעות ופרחים מהודרים ביותר.

תשובה - נראה דמותר לילך עם הילדים לפאר"ק בהט'

ימים, דלא אסרו דברים של תענוג רק דברים של שמחה, ואף דאסור לנטוע נטיעות של שמחה כגון פרחים וכדומה, ומה"ט נהגו שלא לקנות פרחים כאלו הימים (אפילו לכבוד שבת) יש לומר דדוקא לנוטעם או לרוכשם אסור, אבל לא מציינו דגם לראותם אסור (אף שכלי כסף וזהב איתא בכמה פוסקים שיש למנוע אף לא לראותם יש לחלק דראיית כלי כסף וזהב הוא שמחה יתירה יותר).

* * *

סימן ע"ד

שאלה - אי יש למנוע כאלו הימים מדברים שבצינעה ומשאר תענוגים משום אבלות ירושלים.

ור כך (או) ית חתנות עדיין לא זר אא"כ

רק מצוה ז כלשון ית ברוך

לעשות ית דבר דבטלה ה שהוא ית ויען בגדים

לארוג ורת נוי תר כיון מא לא דברינו יה קיל

עשיית הימים בבית להתיר מצוה ים ע'